

Новы Час

«ПАВЕТРАМ СВАБОДЫ
ДЫХАЮ Я»

Стар. 6

▶ З НАГОДЫ

Вялікдзень

Язэп ПАЛУБЯТКА

У мінулуу нядзелю ўсе беларусы — праваслаўныя, каталікі, пратэстанты розных наўрункаў — шчыра віталі адзін аднаго знакавымі словамі «ХРЫСТОС УВАСКРОС!»

Такое здараенца не кожны год, калі адданыя прыхільнікі Адзінага Усівышняга, але прадстаўнікі розных канфесій, у цэрквях, касцёлах, саборах і храмах прыносяць малітвы ў гонар Яго ўваскравення пасля пакутаў і смерці, што прыняў Ён за грахі нашыя.

ХРЫСТОС УВАСКРОС!

— Божа, навошта Ты нас падзяліў! Так засведчыў твой раб Віктар у сваёй песні, прысвечанай Табе і тутэйшаму люду, бо, пэўна, лічыць, што няма ніякага значэння, калі пасля малітвы на сваёй мове Табе раб Твой жагнацца трима або пяццю пальцамі. Не Ты, а людзі, новыя фарысеі, правялі падзел між сабою і цягнуць да таго нас, каб здавацца шчырымі да Цябе і Бацькі Твайго.

Не Ты, а яны прыдумалі ўсё гэта. Аднак судзіць усіх нас наканавана Табе. Судзіць раба Божага не па тым, колькі разоў узгадаў Тваё Імя, а па яго ўчынках.

Судзіць тых, хто ў недалёкі час нашай гісторыі, дбаючы пра свой дабрабыт ва ўгоду сваім панам выкідаў на сметнік абразы з хаты матулі, каб выпадкова не заўважылі яго патроны; ці тых, хто ад безвыходнасці існавання забіваў уласных дзетак.

Табе судзіць! Табе, і толькі Табе!

Табе судзіць тых прыстасаванцаў антычалавечага рэжыму нашае зямлі, што з трывунаў палівалі брудам Цябе, а цяпер сядзяць на першых лавах у касцёлах, і першымі цалуюць руку праваслаўную святару з Імем Твайм на вуснах. Колькі іх, што стаялі першымі ў калейцы ля сваёй галгофы-трыбуны, каб апляваць Цябе, дзеля ўласнага я. А колькі тых, хто напачатку здзекаваўся з Цябе, а зараз стаў святаром і прымушае іншых шчыра верыць Табе і ўзносіць малітвы Табе.

Табе судзіць!
Сёння на Беларусі пануюць грахі, што здзяйсняем мы самі, — думкамі, словамі і ўчынкамі — і мы заслухоўваем кары нябеснай. Заслухоўваем у самым галоўным — у тым, што не праяўляем адносна адзін аднаго цярпіласці ў веры да Цябе. Нас многа, а Ты — адзін, і таму нас, вернікаў-беларусаў, акрамя іншага, раз'ядноўвае хцівае жаданне даказаць сабе падобным, што скіраваная табе малітва больш шчырая, чым у суседа. Праваслаўныя беларусы ўважаюць сваю веру ў Цябе лепшай за беларусаў-каталікаў; і тыя, і другія не разумеюць веры пратэстанцкай. І наадварот. Замкнёнае кола недаверу, дзе ўсе як адзін не разумеюць, што ўсе мы ходзім пад Богам.

Божа, дай нам шанец нацыянальнага паразумення, і мы, беларусы, незалежна ад нашай канфесійнай прыналежнасці, узносілі, узносім і будзем узносіць Табе славу.

Мы верым у Тваё уваскравенне. Нашымі агульнымі намаганнямі і непахіснай верай у Цябе ўваскрэсне Беларусь!

СЮЖЭТЫ ЭКАНОМІЧНАЙ ПАЛІТЫКІ

Асноўныя тэндэнцыі развіцця беларускай эканомікі ў многім вызначаюцца зместам і наступствамі студзенскай «нафтагазавай вайны»...

Стар. 4

ВОЛЬКА БУДВІСІХА

Стар. 14–15

КВАСЬНЕЎСКІ ВЯРТАЕЦЦА Ў ВЯЛІКУЮ ПАЛІТЫКУ

Экс-прэзідэнт Польшчы зноў ідзе ў рэальную палітыку як магчымы лідэр левацэнтрысцкай кааліцыі. Вяртанне Аляксандра Квасьнеўскага ў вялікую палітыку адбылося нечакана, аднак у вельмі зручны час.

Стар. 12

ЧЫТАЙЦЕ
Ў НАСТУПНЫМ
НУМАРЫ

СТРАТЕГІЯ ПЕРАМЕН

Канцепцыю прадстаўляе каардынатар групы распрацоўшчыкаў Вацлаў Арэшка

ФАКТЫ, ПАДЗЕІ, ЛЮДЗІ

▼ НАВІНЫ РЭГІЁНАЎ

ПАДПАЛЬШЧЫКАЎ ДА АДКАЗНАСЦІ

Гомельская вобласць больш за іншыя пацярпела ад самавольнага падпалу грамадзянамі сухой леташняй травы. У выніку чаго ўтварылася каля 50 ачагоў лясных і тарфяных пажараў. Мясцовыя аддзяленні МНС па вобласці прааналізавалі ўсе здарэнні і ў большасці з іх зафіксавалі парушэнне пажарнай бяспекі. 48 службовых асобаў і 78 грамадзян прысягнуты за падпалы да адміністратыўнай адказнасці.

ПЕРСАНАЛЬНАЯ ВЫСТАВА

У гродзенскай галерэі «Тыгенгаўз» напрэдадні Вялікадні адкрылася персанальная выставка мастака са Шчучыны Юрыя Сяргея, якія прымала наведальнікаў на працягу тыдня. Сяргей — прадстаўнік не-трайдційнага напрамку мастацтва. Іканапіс і пісьмо ён здзяйсняе тушишь на велікодных яйках.

Экспазіцыя зацікавіла гродзенцаў. Раней мастацтва Юрыя Сяргея дманстравалася на Усебеларускім фестывалі нацыянальных культур, які звычайна праходзіць у Гродна, а таксама на рэспубліканскіх «Даждынках», што адбыліся ў Ваўкаўску ў 2005 годзе.

ГАРЭЛАЧНАЯ СТАЛІЦА

Супрацоўнікі Гарадоцкага аддзялення ўнутраных спраў правялі паспяховую аперацию па выяўленню месцаў незаконнага вырабу гарэлкі і самагону. У выніку праведзеных мерапрыемстваў было выяўлена і канфіскавана больш за 3 000 літраў спірту і спіратавой вадкасці, а таксама 22 470 літраў самагону і брагі. Адміністрацыйную адказнасць панясуць 137 чалавек. Падпольная гарэлачная індустрыя ў тых памерах на Беларусі раней ніколі не выяўлялася.

МАРЫХУАНА НЕ ПРАЙШЛА

Памежнікі Лідскага атрада ў кіламетры ад беларуска-літоўскай мяжы затрималі парушальніка. Падчас дагляду ў яго заплечніку было выяўлена 453 грама какайну

і каля трох кілаграмаў марыхуаны. Затрыманы — трыццатагодовы жыхар Літвы. Ён змешчаны ў ізолятар часавага ўтрымання. Гэта самая буйная партыя наркотыкаў, што была выяўлена памежнікамі за апошнія гады.

ПАДАРУНАК ГЕРОЮ

Дзяяцікласнік Аляксей Кандаракенка з вёскі Хальч Веткаўскага раёна, які два тыдні таму выратаваў на пажары траік дзетак, у якіх ўзнагароды за свой учынак атрымаў ад Веткаўскага райвыканкама горны веласіпед.

«PALL MALL» ПА-ГРОДЗЕНСКУ

Гродзенская тынунёвая фабрыка «Неман», згодна контракту з кампаніяй «British American Tobacco», у красавіку 2007 года распачне выпуск цыгарэт «Pall Mall». У жніўні бягучага года тынунёвая аматары змогуць набываць гродзенскія «Lucky Strike». А ў 2008 годзе беларусы задымяць цыгарэтамі «Kent» айчыннага вырабу.

КРАН ПАШКОДЗІУ МОСТ

У Оршы пашкоджаны чыгуначны мост. Пры буксіроўцы будаўнічага крана вадзіцель цягача не разлічыў вышыні, і кран зачапіўся за канструкцыю ды пашкодзіў некаторыя дэталі збудавання, зрушана апора бэлькі. Спецыялісты ліцаць пашкоджанні нязначнымі, аднак іх ліквідацыя зойме некалькі дзён. На гэты час рух цягнікоў арганізаваны ў аб'езд. Аварыя здарылася на 85-м кілометры станцыі Орша Усходняя.

СУМНЫ ВЫІНІК АПЫТАННЯ

У рамках акцыі Міністэрства па падатках і зборах «Не — заробку ў канверце» было праведзена сацыяльнае апытацьненне насельніцтва з мэтаю выяўлення пашыранасці такога спосабу разліку за выкананую працу паміж работадаўцамі і наймальнікамі. Вынікі даследавання ў Гомельскай вобласці засведчылі, што 20 працэнтаў апытаных грамадзян атрымліваюць заробак у канвертах.

► ЖЫЛЛЁ

ЛІЧБА ДНЯ

Завадскім раёне — 1633 долары за метр.

Узрос кошт і ў новабудоўлях. Сярэдняя камерцыйная цана доловага будаўніцтва зараз складае 1500 долараў за квадратны метр.

Такім чынам, тэндэнцыя, якая склалася напрыканцы 2006 года, працягваецца. Кожны месяц цэны на жыллё растуць прыкладна на 150–200 долараў за метр. Такім тэмпамі ў хуткім часе кошт мінскай нерухомасці наблізіцца да маскоўскай і, напэўна, далёка аблоніць сярэдне-еўрапейскую.

Сітуацыя на рынку жылля сведчыць перш за ўсё пра нестабільнасць беларускай эканомікі. Тыя, каму пашчасціла сёння зарабіць больш-менш нармальная грошы, імкнущца хуценька ўкладзіць іх у нерухомасць, бо інвеставаць у бізнес, нават у свой асабісты, справа вельмі рызыкоўная. Як вынік, працанова

жылля значна саступае запатрабаванням.

Пэўным чынам на рост коштамі нерухомасці падзейнічала і невыкананне дзяржавай плана ўзвядзення жылля за 2006 год. Дарэчы, у гэтым годзе плануеща стварэнне яшчэ аднаго домабудаўнічага камбіната, які, па меркаванню ўладаў, дапаможа Мінску выканыць план ўвода ў эксплуатацыю жыллёвага фонду.

► ЗАЯВА

ВЯЗЕНЬ СУМЛЕННЯ

Міжнародная Хельсінская федэрацыя выказала «глыбокую занепакоенасць» лёсам Андрэя Клімава. Пра гэта гаворыцца ў заяве, распаўсюджанай 10 красавіка прэсавай службай федэрацыі.

У заяве адзначаецца, што Андрэй Клімаў з'яўляецца першым у Беларусі, каго арыштавалі паводле артыкула 361 Крымінальнага кодэкса. «Гэта паказылі, што закон можа быць выкарыстаны для парушэння свабоды слова», — зазначаецца ў заяве МХФ.

Выказваеца таксама занепакоенасць праваабарончых арганізацый магчымасцю выкарыстання Крымінальнага кодэкса Беларусі для прад'яўлення абвінавачвання грамадзянам на аснове матэрыялаў, што размяшчаюцца ў інтэрнэце.

Андрэй Клімаў быў арыштаваны 3 красавіка. Яму інкrimинуецца злачынства, прадугледжанае часткай 3 артыкула 361

Крымінальнага кодэкса Беларусі (заклікі да звяржэння або змянення канстытуцыйнага ладу Рэспублікі Беларусь, учыненія з выкарыстаннем сродкаў масавай інфармацыі). Клімаву пагражае пазбаўленне волі на тэрмін да пяці гадоў. Праваабарончая арганізацыя «Міжнародная амністыя» признала Клімава «вязнем сумлення».

► ІНВЕСТЫЦЫІ

ПРАЕКТЫ ЗАЦВЕРДЗІЛІ

Беларускі ўрад нарэшце зацвердзіў спіс 96-ці найбольш важных інвестыцыйных праектаў на 2007 год агульной вартасцю ў 1,855 трыльёна беларускіх рублёў. Гэты спіс зацверджаны пастановай Савета міністраў № 415.

Плануецца, што фінансаванне праектаў будзе весціся за кошт уласных сродкаў прадпрыемстваў і з прыцягненнем крэдытных сродкаў. Пры гэтым крэдыты складаць толькі невялікую частку фінансавання — 0,687 трыльёна беларускіх рублёў ад беларускіх банкаў і 0,356 трыльёна беларускіх рублёў павінны скласці замежныя крэдыты.

Сярод інвестыцыйных праектаў Міністэрства прамысловасці Беларусі найперш увага надаецца тэхнічнаму пераабстаўліванню Мінскага аўтазавода (60 мільярдаў рублёў), Мінскага трактарнага завода (амаль 106 мільярдаў рублёў), стварэнню трубнай вытворчасці на Беларускім металургічным заводзе (220,7 мільярдаў рублёў), фінансаванню вытворчасці субмікронных схем завода паўправадніковых прыбораў НВА «Інтэграл» (47,1 мільярда).

Праекты прадпрыемстваў Мінінергіі заяўлены на агульную суму ў 252,5 мільярда, сярод якіх найбольшая вартасць належыць рэканструкцыі Мінскай ТЭЦ-3.

Акрамя таго, прадугледжаны інвестыцыі для Міністэрства будаўніцтва і архітэктуры і канцэрна «Белнафтагім».

Што казаць, беларуская вытворчасць даўно вымагае вялікіх сродкаў на рэканструкцыю. Асноўныя фонды большасці прадпрыемстваў зношаныя на 90 працэнтаў. Інвестыцыі патрэбны беларускай эканоміцы не заўтра і нават не сёння, а яшчэ ўчора. Толькі застаецца не зразумелым, адкуль возьмуцца грошы на рэалізацыю гэтых праектаў, асабліва ўлічваючы павышаныя кошты на энерганосьбіты.

«...ІМЯ ГЭТАЙ ЗОРЦЫ ЧАРНОБЫЛЬ»

У мінскім Палацы адбылася прэзентацыя кнігі Алеся Адамовіча «...Імя гэтай зорцы Чарнобыль».

У выданні ўвайшлі лісты пісменніка, дзённікавыя запісы, артыкулы і выступы, а таксама аповесці «Апошняя пастараль» і сцэнар «...Імя гэтай зорцы Чарнобыль». Выход кнігі прымерка-

► суд

Міністру Саюзу левых партый?

Сяргей САЛАЎЁУ

Судовае паседжанне па іску ініцыятараў стварэння Саюза левых партый (СП), якое прайшло 10 красавіка, пакінула сумнае ўражанне, што спецыялісты Міністру проста не валодаюць не тое што юрыдычнымі нормамі, але і звычайнай этыкай.

Нагадаем, Міністэрства юстыцыі адмовілася зарэгістраўца Саюз левых партый на падставе таго, што яго ўстаноўчая канферэнцыя прайшла не ў Беларусі, а ва Украіне — у Чарнігаве. Прадстаўнікі партый, якія ўваходзіць у саюз, аспрэчылі гэта рашэнне ў Вярховым судзе.

Суд заслухаў прадстаўнікоў бакоў. Сяргей Калякін, лідэр Партыі камуністаў беларускай (ПКБ), якая ўваходзіць у СЛП, заявіў, што, сапраўды, згодна з беларускім заканадаўствам, палітычныя партыі Беларусі дзейнічаюць на тэрыторыі рэспублікі. «Аднак ні ў законе, ні ў статутах партый няма ніякіх нормаў, што забараняюць ім праводзіць свае мерапрыемствы за межамі краіны. Больш за тое, і ў статутах партый, і ў беларускім заканадаўстве іс-

нуюць нормы, што дазваляюць партыям ажыццяўляць міжнародную дзейнасць», — зазначыў С. Калякін.

Лідэр ПКБ у ходзе суда дэталёва прааналізав 11 прэтэнзій Міністру да працэсу правядзення ўстаноўчай канферэнцыі СЛП. Паводле яго слоў, гэтыя прэтэнзіі не вытрымліваюць ніякай крытыкі, а адмова Міністру рэгістрація СЛП носіць палітычнае матываваны характар.

Прадстаўнік Міністру, Аляксандр Харытон, наадварот, лічыць, што праведзеная канферэнцыя па стварэнню СЛП супярэчыла заканадаўству Беларусі, паколькі яна адбылася за межамі краіны. Вылучэнне прадстаўнікоў партый на гэту канферэнцыю таксама супярэчыла іх статутам і агульнапрынятай працэдурами, зазначыў прадстаўнік Міністру. На думку Харытона, дэлегаты, якія прысутнічалі на канферэнцыі, павінны былі абірацца вышэйшым органам партый — з'ездам, а не цэнтральнымі органамі гэтых арганізацый.

Пры гэтым спадар Харытон проста зблытаў «прадстаўнікоў партый», якія ўтварылі Саюз, з дэлегатамі з'езду. Партыі не вылучалі «дэлегатаў», яны дэлегавалі сваіх прадстаўнікоў! Навошта было ім праводзіць з'езды?

Сяргей Калякін

Але, паводле Харытона, «мы лічым, што з'езды павінны быті быць праведзены». З якога перапалоху спадар з Міністру ўмешваецца ў дзейнасць партый? Ці не павінны партыі самі вызначаць формы сваёй дзейнасці, не зважаючы на Харытона?

Цікаве меркаванне ў Харытона і наконт жаночай партыі «Надзея». Па ягоных словаў, у Міністру ёсць сумнёвы ў tym, што кіраўніцтва гэтай арганізацыі — легітимнае. І таму 100 дэлегатаў ад гэтай партыі на ўстаноўчым сходзе СЛП — таксама нелегітимная.

Вельмі хацелася б запытца спадара Харытона, чаму тады

Міністру выдаў папярэджанне партыі «Надзея» за правядзенне ўстаноўчай канферэнцыі СЛП? Чаму Міністру, такім чынам, легітимаваў быццам бы «нелегітимна» кіраўніцтва?

Таксама Харытон зазначыў, што існуюць недакладніцы ў дакументах, пададзеных у Міністру для рэгістрацыі СЛП. У прыватнасці, няправільна напісаны прозвішчы некаторых прадстаўнікоў партый у статутных дакументах. На падставе гэтага Міністру адмовіў у рэгістрацыі СЛП.

Суд вырашыў перанесці разгляд гэтай справы на 13 красавіка, паколькі 11 і 12 красавіка прадстаўнікі СЛП будуць зна-

Даведка:

17 снежня 2006 года лідэры Партыі камуністаў Беларускай (ПКБ), Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Грамада) і Беларускай жаночай партыі «Надзея» падпісалі ў Чарнігаве ўстаноўчы дагавор пра стварэнне Саюза левых партый. Документы, што пацвярджаюць гэты факт, былі перададзены ў Міністэрства юстыцыі. Аднак Міністру адмовіўся зарэгістрація СЛП і 1 лютага вынес згаданым партыям пісьмовыя папярэджанні. У іх было сказана, што, згодна з заканадаўствам, «дзейнасць палітычных партый, зарэгістраваных у Рэспубліцы Беларусь, можа распаўсюджвацца толькі на тэрыторыю Рэспублікі Беларусь. Палітычныя партыі не маюць права арганізоўваць і праводзіць мерапрыемствы на тэрыторыі іншых дзяржаў».

ходзіцца ў службовай камандзіроўцы за межамі Беларусі.

Але хацелася б пачуць адказ і на іншае пытанне. Чаму спадар Харытон умешваецца ва ўнутраныя справы партый? Чаму ён сцвярджае, што «па ягоным меркаванні» нешта прайшло не так? Богта павінна вызначаецца не меркаваннем спадара Харытона, а законамі Беларусі.

▼ Тыднёвы агляд

ЗАМЕНА ДЭТАЛЯЎ

Сяргей САЛАЎЁУ

Галоўныя падзеі — кадравыя перастаноўкі ў беларускай уладзе. Зусім нечакана прэзідэнт зняў сваіх колішніх фаварытаў з высокіх пасад. Прычым не толькі фаварытаў, а, па чутках, разліваўся нават на каханую рачей жанчыну.

Аляксандр Паўлоўскі вызвалены ад пасады старшыні Дзяржкантролю, Камітэт дзяржбяспекі або прокуратура не заводзілі гучных крымінальных справаў супраць памежнікаў і мытнікаў. У такім выпадку галоўныя памежнікі і мытнікі ў цывілізаваных краінах сышодзяць самі, а не чакаюць указаў пра сваю адстаўку. Паўлоўскі дачакаўся.

Аляксандр Лукашэнка 10 красавіка прызначыў палкоўніка Ігара Рачкоўскага старшынёй Дзяржкантролю Камітета памежных войск Рэспублікі Беларусь. Да прызначэння на гэту пасаду Ігар Рачкоўскі праходзіў службу на пасадзе начальніка Асобай службы актыўных мерапрыемствў Памежных войск Рэспублікі Беларусь.

Цікава, можа «актыўныя мерапрыемствў» і заключаліся ў барацьбе з карупцыяй на мяжы?

А вось за што прэзідэнт пакрыўдзіўся на Ірыну Абельскую, галоўнага ўрача дзяржкантролю установы «Рэспубліканскі шпіталь» Кіравання справамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь? На яе пасаду прызначаны Аркадзь Ларыёнаў. Да прызначэння на новую пасаду ён займаў пасаду галоўнага лекара ўстановы аховы здароўя «Гарадскі клінічны шпіталь хуткай медыцынскай дапамогі».

Прафесіянал патрапіў на тое месца, на якое павінен быў патрапіць. Прафесіянал патрапіў на тое месца, на якое павінен быў патрапіць.

Толькі што будзе рабіць зараз Ірина Абельская?

У астатнім — ніякіх змен у краіне не назіраецца. Раней беларускія апазіцыянеры, прыкладам, запрашалі ўлады разам адзначыць Дзень Волі. Зараз дэмакраты Магілёва накіравалі абласному кіраўніцтву ліст з прапаноўкай сваёй дапамогі ў арганізацыі чарнобыльскіх мерапрыемствў. У лісце падкрэсліваецца, што гадавіна чарнобыльскай трагедыі не павінна выкарыстоўвацца для падзелу людзей на «сваіх» і «чужых». Тому дэмакраты гатовы разам з афіцыйнымі асобамі прыйсці да мемарыяльнага чарнобыльскага знаку і пакласці свае кветкі побач з афіцыйнымі вянкамі. Таксама яны прапануюць уладзе дапамогу ў вырабе і распаўсюдзе друкаванай інфармацыі па чарнобыльскай тэмэ і выказваюць гатоўнасць даслаць сваіх прадстаўнікоў на любое афіцыйнае «чарнобыльскае» паседжанне.

Толькі наўрад ці іх туды запрашоць. Тым больш, што наўрад ці будуць нейкія афіцыйныя «мерапрыемствў» з нагоды Чарнобыля ў Магілёве. Тым больш, што магілёўцы самі ўзгадалі: апошні раз прадстаўнік апазіцыі быў дапушчаны да выступу на гарадскім афіцыйным мітынгу, прысвечанаму Чарнобылю, дзесяць год таму. Пра што казаць?

Пра што казаць, калі беларускія дэпутаты спрабуюць скасаваць ільготы ліквідаторам Чарнобыля?

Як паведаміў БелаПАН ініцыятар стварэння рэспубліканскага грамадскага аб'яднання «Ліквідатор» Уладзімір Валчанін, 11 красавіка ён сустракаўся са старшынёй камісіі па проблемах чарнобыльскай катастрофы, экалогіі і прыродакарыстання Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Віталём Куліком. Падчас сустэрэч яму стала вядома, што распрацаваны законапраект, які адмяняе ўсе ільготы для ліквідатораў, у тым ліку штогадовае бясплатнае санаторна-курортнае лячэнне па накіраванню медкамісіі, пенсійнае забеспеччэнне пры дасягненні 55-гадовага ўзросту, штогадовы дадатковы двухтыднёвы адпачынак, які аплачваецца, бясплатныя лекі...

«Пры прыняціі гэтага законапраекта будуць поўнасцю пазбаўлены льгот грамадзяне, якія ў 1986–1987 гадах бралі ўдзел у ліквідацыі наступстваў Чарнобыля», — заяўіў В. Валчанін. Ад імі 30 сваіх калег ён прапанаваў В. Куліку правесці парламенцкія слуханні па гэтым законапраекце, калі ж наша меркаванне не будзе пачута, мы пакідаем за сабою права звярнуцца да дзяржсакратара Саюзнай дзяржавы Пала Барадзіна і ў міжнародныя арганізацыі», — падкрэсліў В. Валчанін.

Няма чым займацца Барадзіну, як толькі чарнобыльскім ільготам! Каб ліквідаторы падалі ў Страсбургскі суд на Расію, правапераемніцу СССР, з іскам

забяспеччыць ім ільготы, і адказчыкам вызначылі б Барадзіна, можа, што сці зварухнулася б. Атак... Спадар Барадзін вядомы экстремальны турыст і швейцарскі сядзелец. Турэмны камерай у Гаазе яго не спужаеш — ён тамужоў быў. Трэба больш крэатыўна падыходзіць да праблем, спадары ліквідаторы!

Адзінае добра: нікто не забыўся пра дату 26 красавіка, і пра нашых славутых класікаў. У мінскім Палацы мастацтва адбылася прэзентацыя кнігі Алеся Адамовіча «...Імя гэтай зорцы Чарнобыль». У выданні ўвайшлі лісты пісьменніка, дзённікаў, аўтографы, артыкулы і выступы, а таксама аповесць «Апошняя пастараль» і сцэнар «...Імя гэтай зорцы Чарнобыль». Выход кнігі прымеркавалі да 20-годдзя катастрофы на Чарнобылі і да 80-годдзя Алеся Адамовіча.

Сцэнар «...Імя гэтай зорцы Чарнобыль» пісаўся для амерыканскага рэжысёра Стэнлі Крамэра, але, нажаль, не быў па розных прычынах пастаўлены і не быў надрукаваны. У гэтай кнізе не толькі Чарнобыль. Тэма чалавека і атаму Адамовіча хвалявалася і цікавіла задоўга да чарнобыльскіх падзеяў. У кнізе — унікальны нататак Алеся Адамовіча з дзённікаў 1981–1992 гадоў, лісты Васілю Быкову, Міхailу Гарбачову, Стэнлі Крамэру, Яўгену Веліхаву.

Кніга Алеся Адамовіча «...Імя гэтай зорцы Чарнобыль» выйшла ў выдавецтве «Каўчэг» некалькі месяцаў даўно. Наклад 1 тысяча асобнікаў. Купіць выданне можна ў мінскай «Акадэмічнай кнізе».

► АНАЛІТИКА

Сюжэты эканамічнай палітыкі

Паводле матэрыялаў НІСІП,
Вільнюс

Асноўныя тэндэнцыі развіцця беларускай эканомікі ў многім вызначаюцца зместам і наступствамі студзенёўскай «нафтагазавай вайны». У гэтым ёсьць свая логіка. Ва ўмовах жорсткай «вертыкалі» улады, адбудаванай у Беларусі, магчымы толькі рэакцыі на зневшнія штуршкі. Змяненне эканамічнай палітыкі ці ўнясенне ў яе істотных змен — уласцівасць дэмакратычна арганізаванай улады з адэватнай рынковай эканомікай.

Перспектывуна планаванне, пра якое так ахвотна распавядаюць архітэктары «беларускага эканамічнага цуда», — міф, карані якога ўзыходзяць да савецкіх часоў. З усяго набору тэхналогій кіравання, беларускай эліце даступны толькі адзін метод — «метад тыку». Па афарыстычнаму выказванню А. Лукашэнкі: «Мы работаем. И у нас что-то получается». А калі не?

Метадам тыка

Стала відавочным, што без зневшніх фінансавых паступленняў беларуская эканоміка не мае шанцаў выжыць. Прычым патрэбны не проста гроши, патрэбны «танныя» гроши. У гэтым

кантэксце спробы Мінфіна атрымаць для Беларусі міжнародны суверэнны крэдытны рэйтинг выглядаюць разумнымі. Аднак хто адгукнецца на гэтыя спробы?

І галоўнае, хто дасць крэдыты? На першы погляд, іх можна атрымаць ад Pacii. Але расійскія крэдыты — гэта палітычна абумоўленыя крэдыты, што і прадманстраваў М. Фрадкоў падчас падпісання расійска-беларускіх гандлёва-еканамічных дамовы. «Карысць» адгэтаі дамовы беларуская прымесловасці яшчэ наканавана ацаніць. Не выключана, што першыя яе вынікі беларусы адчуваюць ужо ў гэтым годзе.

Жорстка цэнтралізаваная сістэма ўлады ў прынцыпе здольна на правядзенне рынковых экана-

мічных рэформ, неабходнасць якіх так яскрава паказаў энергетичны крызіс. Але яны тояць у сабе небяспеку ланцуговай рэакцыі рэформ палітычных, а таму спадзяванні на іх тут дарэмныя.

Адказ беларускай улады на выклікі рынку харкторызуюча якраз наборам мераў метадам тыку — лакальных, часта выпадковых, хаатычных, ліхаманковых.

Прыкладам, Указам № 117 ад 1 сакавіка ў 2,4 разы быт падвышаны акцызы на нафтапрадукты, што реалізуюцца на ўнутраным рынке, якія не так даўно былі зніжаны ў 2,5 разы. Прычыны такога экзатычнага спосабу, якім Саўмін шукае альтынамльны ўмовы працы нафтапрацоўчай прымесловасці, ляжаць на паверхні: экспарт самага ліквіднага беларускага тавару ў студзені 2007 года ў параўнанні з tym жа перыядам 2006 года знізіўся, па дадзеным Мінстанта, на 43,7 працэнта, а выручка ад продажу паменшылася на 37,7 працэнта. І хача ў лютым «Белнафтахім» з большага выправіў сітуацыю па фізічнаму аб'ёму продажаў, аднак рэнтабельнасць перапрацоўкі, па дадзеным за студзень-люты, склала мінус 0,2 працэнта, тым разам як у мінульым годзе яна дасягала амаль 30 працэнтаў.

І зноў адказ на выклік рынку шукаюць у старых арсеналах планавай эканомікі — дзяржаўная субсіды. Менавіта такое рашэнне было прынята на паседжанні Камісіі па імпарту энергарэсурсаў пры Саўміне з узделам прадстаўнікоў расійскіх кампаній: прадстаўвіць нафтапрацоўшчыкам субсіды ў памеры 90 працэнтаў ад узроўню поштоты на нафту, што пастаўляецца ў Беларусь. Калі зараз поштота складае каля 53 працэнтаў, то субсіды для пастаўшчыкоў будзе каля 47 працэнтаў. Але ж субсіды — гэта не прыбытак, як успрымалася раней, на таннай сырвіне. Да таго ж, іх таксама аднекуль трэба браць.

У той жа каляіне

Выйсце ўлады шукаюць у той жа каляіне, па якой столькі гадоў дастаткова камфортна рухаўся

А вось на гэты конт, у якасці каментара да выказванняў намесніка міністра, меркаванне кіраўніка Цэнтра Мізеса Яраслава Раманчука: «Беларускія ўлады настолькі спужлісі пагрозы рэцэсіі, што яны пачалі паспешліва ўспамінаць, як можна хутка знайсці гроши. Крэдыт у 1,5 мільярда долараў ад урада Pacii, продаж ГК тым жа расіянам на 1 мільярд долараў, па магчымасці размяшчэнне на рынку Еўрасаюза еўрабондаў на 200–300 мільёнаў долараў, атрыманне ад Raiffeisen Zentralbank праз «Прыорбанк» 1 мільярда інвестыцый, 1,2 мільярда незвязаных крэдытаў ад Кітая, яшчэ рэсурсы ад Казахстана, Украіны і Літвы. Апетыты на чужбы рэсурсы расцуть як на дражджах».

Але ўся справа ў тым, што гэта менавіта чужбы рэсурсы, і рэалізацца ім пры захаванні ранейшай сістэмы, без сапраўдных рынковых рэформ, а не іх імітацыі, без папярэдняга выканання пэўных мер палітычнай дэмакратызацыі не дадзена. Што і сказана адкрытым тэкстам у 12 умовах Еўрасаюза.

Загад на эканомію

Што яшчэ маецца ў арсенале ўрада для адказу на выклікі рынку? Зноў даўно вядомая, тысячы разоў пропагандай ухваленая «Программа эканоміі і беражлівасці, як галоўнага фактара эканомічнай бяспекі дзяржавы».

Ну, а што канкрэтнага ў гэтай програме? Зніжэнне энергаёмкасці ВУП да 2010 года на 31 працэнт, да 2015 — на 50 працэнтаў. Распрацоўка праграмы «Торф». За кошт мясцовых відаў паліва і альтэрнатыўных крэныц энергіі да 2012 года павінна забяспечвацца не менш, чым 25 працэнтаў аб'ёму вытворчасці. Да 2015 года плануеца пачаць выкарыстанне бурага вуглю. Ну і поўны набор пропаноў па тэхнічнаму перааснащэнню і мадэрнізацыі энергаёмкай вытворчасці, а таксама распрацоўка механізму стымулювання эканоміі сырвінных, паліўна-энергетычных і іншых матэрыяльных рэсурсаў.

Сярод насельніцтва плануеца праводзіць шырокую пропаганду рэжыму ўсімернай эканоміі і беражлівасці. Цікава, хто памятае тая праграмы беражлівасці, што з помпай прымаліся КПСС-КПБ? Ну а што з імі сталася — вядома.

«Такія рэчы, — каментуе сітуацыю вядомы эканаміст Леанід Заіка, — не робяць ні немцы, ні амерыканцы, ні японцы. Чаму гэта робім мы? Таму што ў нас няма рынку энергіі. У нас энергія (электрычная, цеплавая і іншая) купляеца і размяркоўваецца не па рыначных прынцыпах. Пры наяўнасці эканомікі, якая рэгулюеца адміністрацыяй, такія дырэктывы неабходны, таму што гэта абавязвае дырэктарат, міністэрстваў выконваць тых ці іншых дырэктывы па эканоміі матэрыялаў, энергіі, паліва, дыверсіфікацыі вытворчасці энергіі і г. д. А калі эканоміка працуе нармальна, па натуральным законам рынку, нікіх дырэктыв ў патрабуеца».

► ЗВАРОТ

«ПЕРСПЕКТЫВА» — ДА КАНАПЛЁВА

Рэспубліканскія грамадскія аўтары «Перспектыва» звярнулася ў Палату прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу з просьбай накіраваць у Канстытуцыйны суд запыт пра адпаведнасць Канстытуцыйнага ўказа прэзідэнта № 760 ад 29 снежня 2006 года.

Пра гэта паведаміў «Радыё Свабода» старшыня рады ГА «Перспектыва» Анатоль Шумчанка. Паводле яго слоў, «Перспектыва» кіравалася заяўвай старшыні Канстытуцыйнага суда Рыгора Васілевіча, які на прэсавай канферэнцыі прапанаваў прадпрымальнікам аспрэчыць указ прэзідэнта № 760 у судовым парадку праз зварот да дэпутатаў.

Паводле Анатоля Шумчанкі, у звароце да спікера ніжняй палаты Уладзіміра Канаплёва падкрэсліваецца, што вышэйзгаданая норма ўказу з'яўляецца неканстытуцыйнай.

Анатоль Шумчанка лічыць, што прадпрымальнікі павінны выкарыстаць усе магчымыя шляхі для адмены ўказу. «Мы не просім ад дэпутатаў адмініністру ўказ, а толькі заклікам ініцыяваць праверку яго канстытуцыйнасці», — кажа спадар Шумчанка. — Калі зварот да дэпутатаў не дасць плёну, мы звернемся ў Савет міністраў і Вярхоўны суд».

Прэзідэнцкі ўказ № 760 уводзіць забарону для індывідуальных прадпрымальнікаў на прыцягненне з 1 студзеня 2008 года наёмных работнікаў, за выключэннем членаў сям'і і блізкіх сваякоў. Пры гэтым застаецца ў сіле амежаванне колъкасці работнікаў у індывідуальных прадпрымальнікаў да трох чалавек.

ПАДРОБКА

Няхай п'юць, абы ціха

Язэп ПАЛУБЯТКА

**Эканоміка дзяржавы
трымаеца не толькі на
законных і незаконных
аперацыях з расійскімі
нафтаю, газам, зброяй, але
і на алкагольных напоях, ад
продажу якіх рэспубліканскі
бюджэт мае значны
прыбытак, толькі рэальныя
лічбы афіцынныя ўлады
утойваюць.**

Міліцыйская статыстыка перапоўнена фактамі канфіскацыі спиртовай вадкасці, разлітай па пляшках у закінутых гаражах у тым ці іншым раённым або абласным цэнтры, і з наклееннымі акцызнымі маркамі. Гэта толькі вяршыня айсбергу нелегальнага алкагольнага бізнесу, пачатак якому дала дзяржава не толькі сваім няўменнем забяспечыць людзей працай, але і жаданнем любым чынам папоўніць бюджет.

Завадская

Гарэлачных заводаў на Беларусі ў шмат разоў больш, чым трэба. Яны існуюць не толькі ў гарадах, але і ў невялікіх мясцічках. А вось якасную гарэлку вырабляюць толькі некалькі. Фаварытамі лічацца мінскі «Крышталь» і Брэсцкі лікёра-гарэлачны завод. Закупіць партыю прадукцыі гэтых прадпрыемстваў для рэалізацыі — вялікая праблема.

Вось што распавёў забеспечэнец спажывецкай кааперацыі аднаго з райцэнтраў Гродзен-

**Колькі сёння беларусы спажываюць алкагольных сурагатаў,
не адкажа нікая статыстыка**

таму пачаў працеваць заводзік у вёсцы Мажэйкава Лідскага раёна. Гарэлка «Пансі дом» не саступала па якасці вырабам завода «Крышталь» і мела вялікі попыт. Але аднойчы прыхільнікі «Пансіага дома» былі вымушаны паставіцца крытычна да гэтага прадукту. Гарэлка чарговай партыі мела непрыемны смак і мала чым адрознівалася ад звычайнай самагонкі. Пакупнікі напачатку палічылі, што гэта звычайная падробка, аднак сапраўдная акцызная марка і завадская фармоўка закруткі сведчылі адваротнае.

Вось што на гэты конт сказаў былы афіцэр Лідскага памежнага атрада К.: «Мытнікі валодаюць дастатковай інфармацыяй, і калі правоз «левага» тавару за мяжу не ўзгоднены з імі (далікатна кажучы), спыняць і канфіскуюць. Тоэ датычыць і спірту. Якасны спірт паставляецца на Літву афіцыйна і з адпаведна аформленымі дакументамі. На сурагат неабходныя дакументы не так лёгка аформіць. Звычайная сітуацыя: затрымлі, склалі пратакол, канфіскавалі пойла і транспарт. А далей адбываецца наступнае. Спірт, незалежна ад якасці, не знішчаецца, а адпраўляюць на гарэлачныя заводы. Каб давесці той спірт да належнай якасці, неабходна адпаведнае адстаўліванне, а не ўсе заводы яго маюць. Аднак, паколькі канфіскат паставлена на прадпрыемства і апрыходаваны, з яго павінен быць выраблены прадукт. Якасць яго нікога не цікавіць. Уся роўна вып'юць — такая логіка ў чыноўнікаў!»

Паколькі дзяржава дазваляе сабе выраб і продаж няякаснай гарэлкі, то гэтыя праўлы гульні засвоілі нелегальныя алкаголь-

з-пад Гайнайкі паказаў, як тое робіцца. Акцызных марак яшчэ не было, а вось этикеткі ён мне доўгі час рабіў на ўласным кампьютары. Так распачаў справу».

Рабочы гродзенскага прадпрыемства «Азот» С. таксама падзяліўся вопытам свайго алкагольнага бізнесу: «Грошавыя праблемы прымусілі заняцца гэтай справай. Для мене здабыць спірт няма ніякіх праблемаў. Калі набываю харчовы спірт і дыстыляваную ваду, раблю такую гарэлку, што не толькі алкаголік-гурман, але ніякая экспертыза не выявіць падробкі. Бывае, раблю і туфту».

Беспрацоўны жыхар Салігорскі Носік (мянушка) кажа: «Раблю толькі якасную гарэлку. Марку Клімавіцкага гарэлачнага завода вытрымліваю. Збываю па крамах. Гандляркі маюць свой інтарэс і бяруць з задавальненнем. Як яны яе прадаюць — не мая справа».

У камерсантаў-нелегалаў па вырабу гарэлкі таксама існуюць пэўныя складанасці. Гэта датычыць не толькі праблем з праваахоўнымі органамі, бо ў поле іх зроку трапляюць неасцірожныя, неабачлівия, нахабныя і тыя, хто не ўмее дзяліцца прыбылкам. У працэсе вырабу сурагатнай алкагольнай прадукцыі, акрамя спірту і акцызных марак, неабходны этикеткі, закруткі і адпаведны апарат каркавання, а галоўнае — пляшкі.

Вось што расказаў жыхар Брэста Максім С.: «Год-другі матаўся амаль штодня Беларусь—Польшча і назад. Туды вазіў шырпратрэб, запатрабаванымі ў той час там былі нават галёшы, назад — спірт у літровых пляшках. Попыт заўсёды быў. Нарэшце падумаў: хіба я дурнейшы за палякаў? Знёмы

тавар. На тысячу рублёў танией ад дзяржаўнага кошту. Тут крыху не зручна. Крамы гарэлачныя пляшкі прымаюць без этикетак. А вось бамжоў я прывучыў этикеткі не змываць. У гэтым выпадку застаецца толькі закаркаваць бутэльку і наклеіць акцызную марку».

Гандаль

Самаробную гарэлку прадаюць як вулічныя гандляры, так і дзяржаўныя крамы. Прычым апошнія рэалізуюць яе ў значна большай колькасці. Вось што пра гэта распавядае гандляр крамы спажывецкай кааперацыі аднаго мясцічка ў Шчучынскім раёне: «Пры нашым жбарацкім заробку, які атрымліваюць гандляры, не займацца гэтым — смешна. Называю паставіўшыку маркі гарэлкі, якія завезены мне па накладных. Ён прывозіць дамоўленую колькасць пляшак свайго вырабу. Прадала адну пляшку «казёнкі» — на яе месца паставіла самаробную. Тут жа яе прадаю чарговаму забулдыгу, які нападпітку ўсё роўна не разబярэцца. Гроши кладу адразу ў торбачку, і каса сыходзіцца. Кантынгент пакупнікоў такі, што на акцызныя маркі ніхто не звяртае ўвагі. Мяркую, што 30 адсоткаў гарэлкі, што прадаецца ў крамах, падобных да майданікі, падробленая».

Што ў крамах прадаецца няякасная гарэлка, ведаюць і спажывецкі. Пра тое, як распазнаць падробленую гарэлку і заводскую, нават няякасную, распавядае жыхар Ліды Максім П.: «Няма неабходнасці весці на экспертызу акцызную марку. На «самапале» яны звычайна кепска наклееныя і самі адпадаюць.

Гэтак жа на пляшцы трымаеца і этыкетка. Корак у самапальны гарэлкі не дастаткова замацавана: звычайна, лёгка пракручваецца, у вінтавых не дастаткова насечак паміж асноўнай часткай корка і паяском, што аддзяляе цацку. Таму скруціць яго ўдаецца не з першага разу. Якасць такай гарэлкі розная. Ведаю са свайго вопыту, аднойчы ўтрых не адполілі адной пляшкі. Пры першым глытку адчуваеца якасць спірту і вады, якой ён разбаўлены. Магу з упэўненасцю засведчыць: ці з калодзежа ваду бралі ці з сажалкі, у якой плавалі гусі. Падобнай атруты ў крамах хапае».

Гэта атрут яшчэ ў большай колькасці рэалізуецца ў правінцыйных прыватных мінібараў, дзе гандлююць гарэлкай на разліў. Тут, нават не здымачы пробы, можна выявіць, будуць вам наліваць сапраўдную гарэлку ці не, толькі гледзячы на тое, якім чынам бармен здымает корак пляшкі.

Колькі сёння беларусы спажываюць алкагольных сурагатаў, не адкажа нікая статыстыка.

Палітыка дзяржавы ў наступным: няхай п'юць, абы ціха, ды яшчэ можна папоўніць дзяржаўны бюджет штрафамі з небарақаў. І гэта горкая праўда, бо штогод сесія народных абраннікаў, нават самага аддаленага раёна Беларусі, прымаючы бюджет раёна на наступны год, асобным радком зацверджае паступленні ў яго ад накладзеных на аб'екты гаспадарання санкцый ды ад штрафаў з асобных грамадзян.

План зацверджаны, фіскальныя органы павінны яго выкананы, а лепш — перавыкананы.

шчыны: «Справы фірмы ідуць дрэнна. Продажам хлеба план не выцягнеш. Кіраўніцтва ўспомніла, што ёсьць калісці заключаная дамова з Брэсцкім лікёра-гарэлачным заводам на паставку нам іх прадукцыі. Тавар хадавы і якасны, не залежыцца на паліцах. Бярэм у банку крэдыт і пералічваем на іх рахунак гроши. Чакаем тавару. Месяц чакаем, другі. Паставуікі няма. Еду ў Брэст, і там мне тлумачаць, што яны працуяць толькі з саліднымі кліентамі, а нам няма на што спадзявацца. Адным словам, далі зразумець: усё куплена «саліднымі» людзьмі. Праз некаторы час нам вярнулі гроши. Больш заказаў там не робім».

Што датычыць іншых гарэлачных заводаў, то прадукцыя іх можа быць як высакаякасная, так і падобная да самага звычайнага дэнатурату. Вось прыклад. Каля дзесятка гадоў

КУЛЬТУРА

► АД ПЕРШАЙ АСОБЫ

«Паветрам свабоды дыхаю я»

Больш за 12 гадоў рок-гурт N.R.M., які стаў сімвалам маладога энергічнага беларускага Адраджэння, крохыць наперадзе, разгортаючы магутную хвалю незалежнай беларускай музыкі. Днямі з вялікім поспехам прыйшлі гастролі гурту ў ЗША. Мы прапануем вашай увазе інтэр'ю з Лявонам Вольскім, запісаное некалькі месяцаў таму, і абяцаем працягнуць гутарку з майстрамі адразу ж пасля яго вяртання на радзіму.

— Напярэдадні чарговых гастроляў распавядзіце, калі ласка, пра тое, чым быў насычаны мінулы год.

— Мы збиралі матэрыял для новага альбома N.R.M. Усе трэкі ўжо прапісаныя, справа засталася толькі за міксамі, за звяззеннем у адзінае цлае. Альбом будзе складацца з 14 песень, некаторыя з іх шырокая вядомыя. Насуперак законам шоу-бізнесу, мы ігралі новыя песні на канцэртах. Таксама некалькі месяцаў засталося да выхаду новага альбома «Крамбамбулі».

Мы шмат ездзілі па свеце, выступалі з канцэртамі ў Празе, Берліне, Бру塞尔і, Стакгольме, не кажучы пра Польшчу, дзе наш гурт даволі раскручаны. Давялося шмат карыстацца грамадзянскай авіяцыяй.

За гэты год пашыралася культурная інтэр'акцыя са Шведскім Карапеўствам. Нашым падарожжам паспрыяў консул Швецыі на Беларусі Стэфан Эрыскан. Ён, як і калісьці Джордж Крол, праяўляе вялікую цікаўсць да беларускай культуры, свабодна размаўляе па-беларуску, не праpusкае важных падзеяў, з зада-

вальненнем наведвае творчыя вечарыны. З разуменнем і гасцініціяў прыняў нас слынны культурны дзеяч Швецыі, рэжысёр, арт-дакументаліст Томас Норданстад. Ён стварае фільмы пра свабоднае мастацтва, наведваў розныя краіны свету: Бірму, Кітай. Янтар 2006-га ён здымаў сюжэт на плошчы Каліноўскага. У Стакгольме нам давялося выступаць на эксперыментальнай пляцоўцы Шведскага Карапеўскага драматычнага тэатра.

На трэці дні пашчасціла завітаць у Злату Прагу. Два тыдні бесперапынна ішоў фестываль сучаснай музыкі. Мы выступалі ў парку разам са слыннымі рок-гуртамі з Вялікабрытаніі.

— Вашы песні адкрываюць вялізны ўнутраны простор

духу, даюць веру ў перамогу, натхняць на настынны рух да яе, пазбаўляюць людзей страху. Ваша песня «Усе роўна мы пераможам!» («Гадзючнік») была прызнана адной з лепшых песен года.

— Так. Якраз гэты кліп у нашым выкананні здымаў Томас Норданстад.

Будзем займацца новымі альбомамі, скроўваць свае намаганні, каб аматары іх хутчэй атрымалі. У студзені ў Белаастоку мы ўдзельнічалі ў праекце, які ладзіць найбуйнейшая польская дабрачынная арганізацыя «Вялікі аркестр Каляднай дапамогі». Мэта такіх штогадовых мерапрыемстваў — сабраць сродкі на дапамогу дзецям, якія пакутуюць на рак і іншыя захворванні,

захаваць ім жыццё праз медычную дапамогу і ўдасканаленне дыягностыкі.

— «N.R.M. зрабіла для беларускай ідэі больш, чым усе палітычныя партыі нашай эпохі», — піша ў сваёй книзе лідер МФ Павал Севярынец...

— Мне прыемна даведацца пра такое меркаванне. Але на самрэч мы проста сур'ёзна займаліся творчасцю, не думаючы, што за намі пойдзе моладзь. Нам падабаецца пісаць песні, занятоўваць тое, што нараджаецца адразу, так бы мовіць, прыходзіць звыш. Нашы песні даволі нязмушаныя, у іх шмат гумару, добрых жартаў.

Мы нічога не робім на замову. У сённяшнім рэчышчы культурынай катастрофы лічу,

што рок-музыкам трэба кансалідаваць намаганні, ісці адзінкам фронтам, як гэта робяць дзяржаўныя выкананцы, калі ўсе разам бяруць удзел у кампаніях «За Беларусь!» або іншых і такім чынам уздзейнічаюць на шырокую частку аўдыторыі.

— Ваш дзед Віталій Вольскі быў старэйшым беларускім пісьменнікам, навукоўцам, аўтарам п'есаў «Несцерка», «Чудоўная дудка», «Дзед і Жораў», натхнёным вандрунікам. Бацька, Артур Вольскі, стаў знакамітым дзіцячым паэтам і перакладчыкам. Якое месца ў Вашым жыцці займаіць яго верши?

— Яны былі заўсёды са мною з самага дзяцінства, і я разумеў, што гэта натуральна, і так павінна быць. Думаю зрабіць складанку на дзіцячыя вершы, куды б увайшлі не толькі творы майго бацькі, але іншыя дзіцячыя вершы, якія добра кладуцца на музыку.

Хацелася б зрабіць гэта хутчэй, бо дачушка Адэля падрастает, ёй ужо восем год. Яна таксама співае і малюе. Мая жонка Ганна — сёння прадзюсер «Крамбамбулі», яна паспяхова займаецца гэтым праектам.

— Раней Вы шмат малявали, удзельнічалі ў выставах, а ці працягваеце цікавіца выяўленчым мастацтвам?

— Так, канешне, нават у машыне раблю замалёўкі з натуры, апрацоўваю вершы. Планую далей здзяйсняць праект з «Нашай Нівой» і рабіць коміксы. На коміксы я хварэў яшчэ з дзяцінства, мы з хлопцамі знаходзілі іх у розных часопісах, абменьваліся, але ў нашай краіне чамусыці гэты жанр не вельмі развіты. У лепшыя часы я з радасцю штомесяц ствараў коміксы для часопіса «Бярозка», калі мастацкім рэдактарам у ім быў М. Анемпадыстай. Да таго ж у мяне выйшлі два зборнікі вершоў, я пішу прозу і публіцыстыку.

малаяўнічымі, з багатымі касцюмамі) пастаноўкамі. Адным з важных момантаў для вырашэння такіх пытанняў, як прагучала на прэс-канферэнцыі з вуснай нязменнага арганізатора фестывалю і кіраўніка «Рондстудыі» I.B. Маркавай, з'яўляеца ўвага і падтрымка дзяржавы. Думаеца, калі б Міністэрства культуры ўзяло пад сваю апеку такі фестываль, выдзеліўшы на ўмовах гранту пэўную суму грошай і вызначыўшы адну з тэатральных пляцовак для дзіцячых паказаў, агульная культура грамадства ад гэтага б выйграла. Як і прэстыж нашай краіны, якая на годным узроўні вітала б і сваіх таленавітых дзяцей, і прымала б дзіцячыя калектывы з суседніх дзяржаў.

Напрыканцы выкажу яшчэ адно асабістое меркаванне. Калі такі фестываль мог адбыцца дзякуючы ўсяго толькі абуджанай грамадскай ініцыятыве, то як жён мог бы зазяць пры дзяржаўным клопаце і ўвазе.

► ТЭАТР

ПАДАРЫЦЬ ДЗЕЦЯМ СЦЭНУ

Алена АМЕЛЬЧЫЦ

Тэатр я люблю надзвычай. Можа таму, што падчас узаемадачынення ў людзімі ў памяці раз-пораз ўспывае знакамітае «Жыццё — тэатр, і ўсе мы ў ім акцёры».

А можа і таму, што ў далёкім школьнім дзяцінстве (а пасля і ў імклівым студэнцкім віры) пашчасціла паспрабаваць сябе ў некаторых тэатральных дзеяx, прымяраючы «апратку» розных герояў. Як бы там ні было, але і зараз заставацца абыякавай да тэатральных відовішчаў мне цяжка. А калі да таго ж размова заходзіць пра дзіцячу творчасць — цікавасць узрастаете ўдвай.

Не могу сказаць, што цалкам задаволіла сваю душу, пабачыўшы Міжнародны фестываль дзіцячых і юнацкіх тэатральных калектываў «Крок у неба». Але выключна па прычыне немагчымасці наведаць усе заяўленыя спектаклі. Таму і аналізуаць іх не буду. А спыніца хачу на тым, што хвалюе мяне і што не дае спакою арганізаторам фестывалю.

Як мне падаецца, гэта імпрэза — не проста самавыяўлэнне асобных кіраўнікоў дзіцячых калектываў, не проста спосаб для пачвярдження наяўнасці ў іх педагогічных і творчых задаткаў, а найперш — жаданне падзяліцца з іншымі сваім духоўным наўткам, расквеціць сваё жыццё і жыццё сваіх гадаванцаў больш яркімі фарбамі, чым напоўнена нашая будзённасць. Напэўна, усе бачылі тэлевізійны ролік

«Ратуйце нашы вушки — ратуйце нашы душы». Даўк вось, на маё ўспрыманне, менавіта ратаваннем дзіцячых душаў і займаючы апантаныя кіраўнікі нашых беларускіх дзіцячых тэатральных калектываў. Но, нягледзячы на адсутнасць зацікаўленасці да сваёй дзейнасці з боку дзяржаўных структур, даюць магчымасць няўримслівой дзіцячай асобе выявіць сябе праз спробу кімсіці стаць.

Найлепшай ілюстрацыяй да такога сцвярдження можа служыць гісторыя адной удзельніцы дзіцячага тэатра «Рондстудыя». Дзяўчына, па яе асабістым прызнанні, становілася цяжкім падлеткам, тусуючыся з кампаніяй старэйшага брата. Бацькам выпадкова трапілася на вочы абвестка пра студыю юнага кінаакцёра. Менавіта ў гэты студыі Наташа першы раз

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

TV

16 КРАСАВІКА, ПАНЯДЗЕЛАК

- J**
- 06.50 «Приключения Буратино». Мультфильм.
07.55 Доброе утро, Беларусь!
09.00 Новости.
09.10 ЕвроFest. Участники «Евровидения-2007».
09.40 «Панорама недели».
11.00 Телевизионная сага «Любовь как любовь».
12.00 Новости.
12.10 Приключенческая мелодрама «Ничего страшного» (Франция-Бельгия-Испания).
14.00 В мире моторов.
14.30 Вокруг планеты.
15.00 Новости.
15.10 Новости региона.
15.25 ЕвроFest. День за днем.
15.35 Альманах путешествий.
16.00 Худ. фильм режиссера Р.Балаяна «Храни меня, мой талисман».
17.20 Фигуры.
17.45 Телевизионная сага «Любовь как любовь».
18.50 Время спорта.
19.10 Комедия «Свидетель на свадьбе».
21.00 Панорама.
21.35 Мелодрама «Красотки».
23.55 Футбол. Лига чемпионов. Видеожурнал.
00.25 Все стихии.
- H**
- 07.00 ОНТ представляет: «Наше утро».
08.00 Наши новости.
09.00 Наши новости.
09.05 Контуры.
10.10 ОНТ представляет: «Дыхание пла-неты».
10.40 ОНТ представляет: Волшебные

- сказки. «Легенда о Камелоте».
11.35 ОНТ представляет: «Дикий молодняк».
12.05 ОНТ представляет: «Две звезды».
14.10 Комедия. «Формула Зеро». 2006 год.
16.00 Наши новости.
16.10 История песни.
17.10 Худ. фильм «Танго и Кэш». США, 1989 год.
19.25 Жди меня.
20.30 Наши новости.
20.50 Ток-шоу «Выбор».
21.45 Мелодрама «Вам письмо». США, 1998 год.
00.00 ОНТ представляет: Элизабет Тэйлор, Ричард Бартон в драме «Кто боится Вирджинии Вульф?». США, 1966 год.
- G**

- 06.55 Худ. фильм «Подкидыши».
08.05 «Сладкий плод». Сериал.
08.55 Сериал «Городской роман».
09.45 Премьера. Док. фильм «События культурной жизни».
10.20 Сериал «Золотая теща». Заключительная серия.
10.50 Хорошие новости.
11.20 Телебарометр.
11.35 Школа ремонта.
12.20 Женская лига.
12.45 Исторический фильм «Русь изначальная». 1-я и 2-я серии.
15.10 «Сказка о царе Салтане». Мультфильм.
16.05 Мультсериал «Корней и Берни».
16.35 Сериал «Неземная гостья».
17.00 Документальный сериал «Архитектурные шедевры».
17.30 «Сладкий плод». Сериал.
18.30 Сериал «Городской роман».
19.30 Едим дома.
20.05 Калыханка.

- 20.25** Приключенческий сериал «Крутые повороты».
21.25 Хоккей. Формула игры.
21.55 «Хоккей для всех». Финал 6-го чемпионата Минска среди любителей. Видеообзор.
22.15 Футбол. Чемпионат Англии. Примьер-лига. Обзор тура.
23.10 Комедийный сериал «Чего боятся мужчины, или Секс в небольшом городе».

- РОССІЯ**
- 07.00** Худ. фильм «Вольный ветер», СССР.
09.10 «горячая десятка».
10.05 Премьера. «Аншлаг и компания».
11.50 Елена Соловей, Олег Табаков и георгий Тараторкин в драме «Открытая книга», СССР, 1 и 2 серии.
14.00 Вести.
14.20 Местное время. Вести-Москва.
14.40 Комедия «Джуниор», США.
16.30 В городке.
16.40 Местное время. Вести-Московская область.
17.00 Вести.
17.10 «кулагин и партнеры».
17.45 Сериал «Ангел-хранитель».
19.00 Вести.
19.45 Спокойной ночи, малыши!.
19.55 Русская серия. Премьера. Лев Прягунов, Елена Кондулайнен, Ивар Калныньш и Даниил Белых в сериале «За все тебя благодарю - 2», Россия-Украина,
21.00 Сериал «Тотализатор», Россия,
22.00 Сериал «Закон и порядок». США.
23.10 Вести +.
23.30 Премьера. «Городок».
00.20 «Честный детектив». Авторская программа Эдуарда Петрова.
00.50 «Синемания».

- ТВ**
- ЕВ**
- 08.00** Информационный канал «Сегодня утром».
09.30 «Чрезвычайное происшествие. Обзор за неделю».
10.00 Сегодня.
10.20 «Кулинарный поединок».
11.15 «Квартирный вопрос».
12.10 «Следствие вели...».
13.00 Сегодня.
13.35 Детективный сериал «Адвокат».
15.05 «Особо опасен!».
15.35 «Обзор. Чрезвычайное происшествие».
16.00 Сегодня.
16.25 Ироническая комедия «Пари».
18.35 «Обзор. Чрезвычайное происшествие».
19.00 Сегодня.
19.45 Евгений Миронов, Владимир Машков, Инна Чурикова в драматическом сериале «Идиот».
20.55 Сергей Жигунов, Любовь Толкалина в детективном сериале «Мой генерал».
22.00 Сегодня.
22.40 Сериал «Господа присяжные».
23.35 Борьба. Чемпионат Европы.
00.50 Тяжелая атлетика. Чемпионат Европы.
- 06.05** «Минщина».
06.15 «С чего начинается утро».
07.30 «Неделя» с Еленой Ходоренок.
08.45 «Большой завтрак».
09.20 «Рожденные в СССР».
10.00 «Спортивная неделя».
10.30 «Из достоверных источников».
10.50 «Детский сеанс»: фантастический фильм «Необыкновенные приключения Карика и Вали». СССР.
13.00 «Есть контакт».
13.30 «Культурная жизнь» с Александром Ефремовым.
- 06.30** «С чего начинается утро».
08.45 «Столичный футбол».
09.15 «Детский сеанс»: Сергей Голев, Анна Каменкова, Леонид Кулагин, Армен Джигарханян и Зиновий Гердт в киноповести «Детство Тёмы». СССР.
11.50 «Наш дом».
12.15 «Гибель Гагарина. Возвращение истины». Док. фильм.
13.00 «Репортер СТВ».
13.30 Мелодрама «Белый Бим Чёрное ухо». СССР, 1-я и 2-я серии.
16.40 «Чрезвычайные истории»: «Виктор Цой. Сон со смертельным исходом».
17.30 «Званый ужин 3».
18.20 «Автопанорама».
18.40 «Невероятные истории».
19.30 «24 часа».
20.00 Жерар Депардье и Ванесса Редгрейв в драме «Мирка». Италия-Франция-Испания.

17 КРАСАВІКА, АЎТОРАК

- J**
- 06.35 «Шедевры классической музыки». Концертная программа.
07.15 Мелодрама «Неоконченная по-весь».
08.50 Слово Митрополита Филарета на Радуницу.
09.00 Новости.
09.05 Існасьць.
09.35 Мелодрама «Полынь — трава горькая».
11.00 Телевизионная сага «Любовь как любовь».
12.00 Новости.
12.10 Время спорта.
12.35 Л.Полякова, Г.Гарбук в историческом фильме режиссера Ю.Марухина «Мать Урагана».
14.25 Мужской характер.
15.00 Новости.
15.10 Новости региона.
15.25 «Беларусь? народны каляндэр. Радун?ца. Дзяды».
15.50 Трагикомедия «Письмо Феллини» по новелле Г.Марчука.
17.10 «Звучание жизни». Док. фильм о народном артисте СССР Владимире Мулявине.
18.00 Телевизионная сага «Любовь как любовь».
19.10 А.Папанов и В.Приемыхов в драме «Холодное лето 53-го...».
21.00 Панорама.
21.35 Призер международных кинофестивалей. Н.Шубина в психологической драме «Бабуся».
- H**
- 07.00 ОНТ представляет: «Наше утро».
08.00, 09.00 Наши новости.
09.05 Жди меня.
09.55 «Михаил Ульянов. Как быстро про-летела жизнь...».
10.40 Худ. фильм «Станционный смотри-тель». СССР, 1972 год.
12.00 «Малахов+».
13.00 «Крестный путь Андрея Тарковского».
13.45 ОНТ представляет: Кевин Спейси в драме «Заплати другому». США, 2000 год.

- 16.00** Наши новости.
16.10 ОНТ представляет: «Музыкальные вечера в Мирском замке». Концерт оперной музыки.
17.30 ОНТ представляет: Драма Бернардо Бертолуччи «Последний император». Англия-Италия-Китай-США, 1987 год.
20.30 Наши новости.
20.50 Мелодрама «Послание в бутылке». США, 1999 год.
23.15-01.25 ОНТ представляет: Антонио Бандерас в драме «Тело». США-Израиль-Германия, 2000 год.
- G**
- 07.00 Худ. фильм режиссера Ю.Марухина «Радуница».
08.10 «Сладкий плод». Сериал.
09.05 Сериал «Городской роман».
09.55 Приключенческий сериал «Крутые повороты».
10.50 Док. фильм «Тайнозритель».
11.30 «Свет далекой звезды». Виктор Шевелевич.
12.00 Драма «Прощание» по повести В.Распутина.
14.00 «Честь имею». Концертная программа, посвященная памяти поэта-песенника Александра Легчилова.
15.35 Драма «Мальчики».
17.00 Научно-познавательный фильм «Радаун?ца» (Белорусское телевидение).
17.30 «Сладкий плод». Сериал.
18.30 Сериал «Городской роман».
19.30 Едим дома.
20.05 Калыханка.
20.25 Приключенческий сериал «Крутые повороты».
21.25 Док. фильм «Ступени».
21.50 Фильм-притча «Жизнь как смертельная болезнь, передающаяся половым путем».
- РОССІЯ**

- 07.00 Доброе утро, Россия!
09.10 «Ты-феномен! За гранью возможного».
10.00 Русская серия. Премьера. Лев Прягунов, Елена Кондулайнен, Ивар Калныньш и Даниил Белых в сериале «За все тебя благодарю - 2», Россия-Украина.
11.00 Вести.

- 11.30** Местное время. Вести-Москва.
11.50 Елена Соловей, Олег Табаков и георгий Тараторкин в драме «Открытая книга», СССР, 3 и 4 серии.
14.00 Вести.
14.20 Местное время. Вести-москва.
14.40 «частная жизнь». Ток-шоу с Владимиром Молчановым и ликой Кремер.
15.30 Суд идет.
16.40 Местное время. Вести-Московская область.
17.00 Вести.
17.10 «Кулагин и партнеры».
17.45 Сериал «Ангел-хранитель».
19.00 Вести.
19.45 Спокойной ночи, малыши!.
19.55 Русская серия. Премьера. Лев Прягунов, Елена Кондулайнен, Ивар Калныньш и Даниил Белых в сериале «За все тебя благодарю - 2», Россия-Украина.
21.00 Сериал «Тотализатор», Россия.
22.00 Сериал «Закон и порядок». США.
23.10 Вести +.
23.40 Премьера. «Засекреченный Герой Советского Союза».
00.35 Мелодрама «Долгая дорога к себе».
- ТВ**
- ЕВ**
- 08.00 Информационный канал «Сегодня утром».
10.00 Сегодня.
10.20 «Чистосердечное признание».
10.50 «Криминальная Россия».
11.20 Сериал «Все включено».
12.10 «Две правды».
13.00 Сегодня.
13.25 Евгений Миронов, Владимир Машков, Инна Чурикова в драматическом сериале «Идиот».
14.20 Сергей Жигунов, Любовь Толкалина в детективном сериале «Мой генерал».
15.05 «Профессия-репортёр».
15.35 «Обзор. Чрезвычайное происшествие».
16.00 Сегодня.
16.30 Ироническая комедия «Пари».
18.30 «Обзор. Чрезвычайное происшествие».
19.00 Сегодня.
19.45 Евгений Миронов, Владимир Машков, Инна Чурикова в драматическом сериале «Идиот».

ЯК ПАДПІСЦА НА ГАЗЕТУ «НОВЫ ЧАС»

Каб стаць нашым чытаем — неабходна здзейсніць перадаплату
у любым аддзяленні «Беларусбанк»

НАШЫ РЭКВІЗІТЫ: Р/Р 3012211080010 ФІЛ. МГД ААТ «БЕЛІНВЕСТБАНКА»

КОД 153001764. УНН 190790926 г. Мінск, вул. Калектарная, 11

Месячная перадаплата — 2500 бел.руб., квартал — 7500 бел.руб.

Копію чэка накіраваць па адрасу:

220012 г. Мінск, завулак Інструментальны, 6-214

РАСПАЧАЦЬ ПАДПІСКУ МОЖНА Ў ЛЮБЫ ЧАСІ НА ЛЮБЫ ТЭРМІН.

«НОВЫ ЧАС»-ГАЗЕТА, ДЛЯ ТЫХ, ХТО ЗАЦІКАЛЕНЫ ЎСЁ ВЕДАЦЬ, АБ УСІМ
МЕЦЬ СВАЁ МЕРКАВАННЕ, ПРЫМАЦЬ РАШЭННІ САМАСТОЙНА

На наших старонках: культура, грамадства, палітыка, эканоміка;
людзі, падзеі, факты.

Па пытаннях падпіскі звязтайцеся па тэл.: +375 29 1264692.

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

8

18 КРАСАВІКА, СЕРАДА

05.20 Психологическая драма «Бабуся». 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.25 Новости. 07.05, 08.10 Доброе утро, Беларусь! 07.20, 08.20 Ты увидишь Первый!. 07.25, 08.25, 11.50 Деловая жизнь. 07.45, 08.45 Зона X. 09.05 Остросюжетный сериал «Отчаянныи домохозяйки».

09.50 Здоровье. 10.30 Телесага «Любовь как любовь». 11.25 Равновесие: среда обитания. 12.10 В.Гафт, А.Мягков и Г.Польских в психологическом детективе «Гонки по вертикали». 13.30 «Влюбленные пассажиры». Документальная киноновелла. 14.25 Время кино. 15.15, 19.20 Новости региона. 15.30 Мультфильм. 15.45 Молодежный сериал «Старшеклассники». 16.20 Комедийный сериал «Дедушка моей мечты». 16.45 «Набережная Орфевр», 36». Детективный сериал. 17.50 Телесага «Любовь как любовь». 18.50, 01.00 Зона X. 19.35 Nota Bene. 19.55 Остросюжетный сериал «Отчаянныи домохозяйки».

21.00 Панорама. 21.40 «Исцеляя детские сердца». Видеофильм АТН. 22.05 Т.Лермитт и К.М.Брандуэр в психологической драме «Поручитель». 00.50 День спорта. 01.05 Комедийный сериал «Дедушка моей мечты».

07.00, 07.30, 08.00, 08.30 Новости. 07.05 ОНТ представляет: «Наше утро». 09.00 Новости. 09.05 Мелодрама «Вам письмо». США. 11.00 Новости. 11.05 Сериал «Не родись красивой».

12.00 «Малахов+». 13.00 Наши новости. 13.05 «Александровский сад». Многосерийный фильм. 14.30 «Контрольная закупка». 15.00 «Лолита. Без комплексов». 16.00 Наши новости. 16.10 ОНТ представляет: Том Уэллинг, Кристин Крой в сериале «Тайны Смолвилля». 62-я серия. США-Канада, 2001 г. 17.05 «Пусть говорят» с Андреем Малаховым. 18.00 Наши новости. 18.15 Новости спорта. 18.20 Худ. фильм «Друзья». США, 1994 год. 18.55 Худ. фильм «Сестры по крови». Украина, 2006 год. 20.00 Время. 20.30 Наши новости. 21.00 Новости спорта. 21.05 ОНТ представляет: Нелли Уварова в сериале «Не родись красивой». 102-я серия. 2005 год. 22.10 Сериал «Остаться в живых». США. 23.15 Наши новости. 23.30 Новости спорта. 23.35 Теория невероятности. «На роду написано».

07.00 Утренняя подзарядка. 08.00 «Сладкий плод». Сериал. 08.50, 15.50 Новости культуры. 09.00 В этот день. 09.05 Сериал «Городской роман». 09.55 Приключенческий сериал «Крутые повороты». 10.55 Документальный сериал «Архитектурные шедевры». 11.20, 19.30 Едим дома. 11.55 ПРОдвижение +. 12.15 Детали. 12.40 Шок-О-ЛАД. 13.35 Слово писателя. 14.05 «Театр. Избранное». II Международный театральный форум «М.арт. Контакт». 14.45 Сезон удачи. 15.15 Как это делается. 16.00 Мультсериал «Корней и Берни».

16.30 Сериал «Неземная гостья». 16.55 Документальный сериал «Архитектурные шедевры». 17.30 «Сладкий плод». Сериал. 18.30 Сериал «Городской роман». 20.05 Калыханка. 20.20 Белорусское времечко. 21.15 Приключенческий сериал «Крутые повороты». 22.20 Хоккей. НХЛ. Матч тура. 00.15 «Просто программа».

07.00 Доброе утро, Россия! 09.15 «Леонид Быков. На последнем дыхании». 10.00 Русская серия. Премьера. Лев Прывунов, Елена Кондулайнен, Ивар Калныньш и Даниил Бельых в сериале «За все тебя благодарю - 2», Россия-Украина. 11.00 Вести. 11.30 Местное время. Вести-Москва. 11.40 Елена Соловей, Олег Табаков и Георгий Тараторкин в драме «Открытая книга», СССР, 5 и 6 серии. 14.00 Вести. 14.20 Местное время. Вести-Москва. 14.40 «Частная жизнь». Ток-шоу с Владимиром Молчановым и Ликой Кремер. 15.30 Суд идет. 16.40 Местное время. Вести-Московская область. 17.00 Вести. 17.10 «кулагин и партнеры». 17.45 Сериал «Ангел-хранитель». 18.50 Вести - Беларусь. 19.00 Вести. 19.45 Спокойной ночи, малыши! 19.55 Русская серия. Премьера. Лев Прывунов, Елена Кондулайнен, Ивар Калныньш и Даниил Бельых в сериале «За все тебя благодарю - 2», Россия-Украина. 21.00 Сериал «Тотализатор», Россия. 22.00 Сериал «Закон и порядок». США. 23.00 Вести - Беларусь. 23.10 Вести +. 23.25 «Исторические хроники» с Николаем Сванидзе. «1956. Александр Фадеев». 00.15 Леонид Филатов и Елена Сафонова в драме «Голос», СССР.

10.00 Сегодня. 10.20 «Комната отдыха» с Людмилой Нарусовой. Павел Бородин. 10.50 «Криминальная Россия». 11.20 Сериал «Все включено». 12.10 «Две правды». 13.00 Сегодня. 13.25 Сериал «Идиот». 14.15 Сергей Жигунов, Любовь Толкалина в детективном сериале «Мой генерал». 15.05 «Женский взгляд» Оксаны Пушкиной. Анастасия Курехина. 15.35 «Обзор. Чрезвычайное происшествие». 16.00 Сегодня. 16.25 Ироническая комедия «Пари». 18.30 «Обзор. Чрезвычайное происшествие». 19.00 Сегодня. 19.45 Сериал «Идиот». 20.55 Сергей Жигунов, Любовь Толкалина в детективном сериале «Мой генерал». 22.00 Сегодня. 22.40 Сериал «Господа присяжные». 23.35 Борьба. Чемпионат Европы. 00.45 Тяжелая атлетика. Чемпионат Европы.

06.15, 07.40 «С чего начинается утро». 07.30 «24 часа». 08.40 «Автопанорама». 09.00 «Фантастические истории»: «Во власти полтергейста». 10.00 «Горячий лед». 10.30 «24 часа». 10.40 «Тема дня». 10.45 «Уроки английского». 11.00 «Пять минут до метро». Сериал. 12.00 «Туристы». Сериал. 13.00 «Большие надежды». 13.30 «24 часа». 13.50 «Внутри Бермудского треугольника». Док. фильм. 14.50 «Геркулес». Мультсериал. 15.15 «И Вам при встрече я скажу...» Николай Кириченко. 16.00 «Новые путешествия дилетанта». 16.30 «24 часа».

16.50 «Бабий бунт». Ток-шоу. 17.20 «Минница». 17.30 «Званый ужин 3». 18.25 «Пять минут до метро». Сериал. 19.30 «24 часа». 20.05 «СТВ-спорт». 20.20 «Добрый вечер, малыш». 20.30 «Закон и криминал». 20.50 «Пропорщик». Сериал. 22.00 «Минск и минчане». 22.30 «24 часа». 22.55 «Студенты 2». Сериал. 23.50 «Реактивный бокс». 00.20 «Цвет нации». Сериал. 01.10 «Нина». Сериал.

09.30 Экстремальный спорт. 10.00 Вот это да!!! 10.30 Теннис. Специальный выпуск. 10.45 Футбол. Евроголы. 11.30 Тяжелая атлетика. Чемпионат Европы во Франции. 1-й день. 12.45 Тяжелая атлетика. Чемпионат Европы во Франции. 1-й день. 14.00 Снукер. Открытый чемпионат Уэльса. Финал. 16.00 Тяжелая атлетика. Чемпионат Европы во Франции. 2-й день. Прямая трансляция. 17.30 Сильнейшие люди планеты. Гран-при Венгрии. 18.30 Тяжелая атлетика. Чемпионат Европы во Франции. 2-й день. Прямая трансляция.

20.00 Сумо. Хару Басэ. 21.00 Тяжелая атлетика. Чемпионат Европы во Франции. 2-й день. Прямая трансляция. 22.45 Парусный спорт. Вместе с Алинги. 22.50 Избранное по средам. 22.55 Новости конного спорта. 23.00 Избранное по средам. 23.05 Гольф. Тур PGA. Verizon Heritage. 00.05 Гольф. Европейский тур. Открытый чемпионат Китая. 00.35 Гольф. Гольф-клуб. 00.40 Парусный спорт. Яхт-клуб. 00.45, 01.45 Тяжелая атлетика. Чемпионат Европы во Франции. 2-й день.

19 КРАСАВІКА, ЧАЦВЕР

07.00, 07.30, 08.00, 08.30 Новости. 07.05 ОНТ представляет: «Наше утро». 09.00 Новости. 09.05 Мелодрама «Вам письмо». США. 11.00 Новости. 11.05 Сериал «Не родись красивой».

09.55 «Набережная Орфевр», 36». Детективный сериал. 06.45, 00.15 День спорта. 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 23.50 Новости. 07.05, 09.05 Пресс-обзор. 07.10, 08.10 Доброе утро, Беларусь!. 07.20, 08.20 Ты увидишь Первый!. 07.25, 08.25, 11.50 Деловая жизнь. 07.45, 08.45 Зона X. 09.10 Остросюжетный сериал «Отчаянныи домохозяйки». 09.55 Галерея образов. 10.30 Телесага «Любовь как любовь». 11.25 «Исцеляя детские сердца». Видеофильм АТН.

12.10 Nota Bene. 12.35 Психологический детектив «Гонки по вертикали». 13.45 Док. фильм «Цитадель» режиссера М.Ждановского об историческом памятнике Брестская крепость.

14.15 КомпаC. 14.45 ЕвроFest. День за днем. 15.15, 19.20 Новости региона. 15.30 Мультфильм.

15.45 Молодежный сериал «Старшеклассники». 16.15 Комедийный сериал «Дедушка моей мечты».

16.45 «Набережная Орфевр», 36». Детективный сериал. 17.45 Телесага «Любовь как любовь». 18.50, 00.25 Зона X. 19.35 Сфера интересов.

19.55 Остросюжетный сериал «Отчаянныи домохозяйки». 21.00 Панорама.

21.40 Фигуры. 22.10 Комедия «Барни и его маленькие неприятности».

00.30 Комедийный сериал «Дедушка моей мечты».

07.00, 07.30, 08.00, 08.30 Новости. 07.05 ОНТ представляет: «Наше утро». 09.00 Новости.

09.05 Худ. фильм «Сестры по крови». Украина, 2006 год. 10.00 Сериал «Остаться в живых». США. 10.50 «Ералаш». 11.00 Наши новости. 11.05 Сериал «Не родись красивой». 102-я серия. 12.00 «Малахов+». 13.00 Наши новости. 13.05 «Александровский сад». Многосерийный фильм. 14.00 «Детективы». 14.30 «Контрольная закупка». 15.00 «Лолита. Без комплексов». 16.00 Наши новости.

16.10 Сериал «Тайны Смолвилля». 63-я серия. США-Канада, 2001 г.

20.00 Время. 20.30 Наши новости. 21.00 Новости спорта. 21.05 Сериал «Не родись красивой». 103-я серия.

22.10 Сериал «Остаться в живых». США. 23.15 Наши новости. 23.30 Новости спорта. 23.35 Спецрасследование. «Экстрасенсы».

07.00 Утренняя подзарядка. 08.00 «Сладкий плод». Сериал. 08.50, 15.50 Новости культуры. 09.00 В этот день.

09.05 Сериал «Городской роман». 09.55 Приключенческий сериал «Крутые повороты».

10.55 Документальный сериал «Архитектурные шедевры».

11.20, 19.30 Едим дома. 11.50 ПРОдвижение +.

12.10 Авторский концерт Евгения Глебова. 13.05 Вкусное утро. 13.35 «Судьба человека». Эдуард Ли-пень.

14.05 Просто программа. 14.45 Сама себе хозяйка. 15.15 Свет далекой звезды. Семен Герус. 16.10 Мультсериал «Корней и Берни». 16.35 Сериал «Неземная гостья». 17.00 Документальный сериал «Архитектурные шедевры». 17.30 «Сладкий плод». Сериал. 18.30 Сериал «Городской роман». 20.05 Калыханка. 20.20 Белорусское времечко. 21.15 Приключенческий сериал «Крутые повороты». 22.20 «Олимпийская история». Мексико. Фильм второй. 23.15 Историческая драма «Преднамеренное убийство» (Сербия - Венгрия - Болгария).

07.00 Доброе утро, Россия!. 09.15 «Неоконченная война Анатолия Папанова».

10.00 Сериал «За все тебя благодарю - 2», Россия-Украина.

11.00 Вести. 11.30 Местное время. Вести-Москва. 11.50 Елена Соловей, Олег Табаков и Георгий Тараторкин в драме «Открытая книга», СССР, 7 серия.

13.15 Городок. 13.45 Вести. Дежурная часть.

14.00 Вести. 14.20 Местное время. Вести-Москва. 14.40 «Частная жизнь». Ток-шоу с Владимиром Молчановым и Ликой Кремер.

15.30 Суд идет. 16.40 Местное время. Вести-Московская область.

17.00 Вести. 17.10 «Кулагин и партнеры». 17.45 Сериал «Ангел-хранитель». 18.50 Вести - Беларусь.

19.00 Вести. 19.45 Сериал «За все тебя благодарю - 2», Россия-Украина.

21.00 Торжественная церемония вручения национальной театральной премии «Золотая маска».

23.00 Вести - Беларусь.

23.10 Вести +.

23.30 Эксперт. 23.40 «Королева тигров. Маргарита Назарова». 00.35 Киноакадемия. Премии Фипресси на кинофестивале в Сан-Себастьяне и Гран-при кинофестиваля в Стамбуле. Фильм Нури Бильге Джейланы «Отчуждение».

08.00 Информационный канал «Сегодня утром».

09.05 «Наше все!». 10.00 Сегодня. 10.25 «Главная дорога». 10.50 «Криминальная Россия». 11.15 Сериал «Все включено». 12.10 «Две правды».

13.00 Сегодня. 13.25 Сериал «Идиот». 14.15 Сергей Жигунов, Любовь Толкалина в детективном сериале «Мой генерал».

15.00 «Их нравы». 15.35 «Обзор. Чрезвычайное происшествие».

16.00 Сегодня. 16.30 Ироническая комедия «Пари». 18.30 «Обзор. Чрезвычайное происшествие».

19.00 Сегодня. 19.45 Сериал «Идиот».

20.55 Сергей Жигунов, Любовь Толкалина в детективном сериале «Мой г

20 КРАСАВІКА, ПЯТНІЦА

05.55 «Набережная Орфевр, 36». Детективный сериал.
06.45, 00.45 День спорта.
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.20 Новости.
07.05, 09.05 Пресс-обзор.

07.10, 08.10 Доброе утро, Беларусь!.
07.20, 08.20 Ты увидишь Первый!.
07.25, 08.25, 11.50 Деловая жизнь.
07.45, 08.45 Зона X.
09.10 Острожжетный сериал «Отчаянныи домохозяйки».

09.55 Шпилька.
10.30 Телесага «Любовь как любовь».
11.25 Док. фильм «Пять дней из жизни генерального конструктора» цикла «Герои Беларуси» о докторе технических наук М. Высоцком.

12.10 Сфера интересов.
12.30 Психологический детектив «Гонки по вертикали». 3-я серия, заключительная.
13.50 «Чуть смелее других...» Фильм-портрет писателя В. Карпова.

14.30 Альманах путешествий.
15.15, 19.20 Новости региона.
15.30 Мультифильм.
15.45 Молодежный сериал «Старшеклассники».

16.15 Комедийный сериал «Дедушка моей мечты».

16.45 «Набережная Орфевр, 36». Детективный сериал.
17.50 Телесага «Любовь как любовь».

19.35 Зона X.
19.55 Острожжетный сериал «Отчаянныи домохозяйки».

21.00 Панorama.
21.40 Культурные люди.

22.10 Гангстерский боевик режиссера Т. Китано «Брат якудзы».

00.55 Комедийный сериал «Дедушка моей мечты».

07.00, 07.30, 08.00, 08.30 Новости.
07.05 ОНТ представляет: «Наше утро».

09.00 Наши новости.
09.05 ОНТ представляет: Мария Куликова, Елена Коренева в многосерийном фильме «Сестры по крови». Украина, 2006 год.
10.00 Сериал «Остаться в живых».
10.50 «Ералаш».
11.00 Наши новости.
11.05 ОНТ представляет: Нелли Уварова в сериале «Не родись красивой».
12.00 «Малахов+».
13.00 Наши новости.
13.05 «Александровский сад». Многосерийный фильм.
14.00 «Детективы».
14.30 «Контрольная закупка».
15.00 «Доктор Курпатов».
16.00 Наши новости.
16.10 ОНТ представляет: Том Уэллинг, Кристин Кройк в сериале «Тайны Смолвилля». 64-я серия.
17.05 «Пусть говорят» с Андреем Малаховым.

18.00 Наши новости.
18.15 Новости спорта.
18.20 Многосерийный фильм «Друзья».
18.55 Поме чудес.
20.00 Время.
20.30 Наши новости.
21.00 Новости спорта.
21.05 ОНТ представляет: Нелли Уварова в сериале «Не родись красивой». 104-серия.
22.10 ОНТ представляет: «Серебряный граммофон».

23.25 Наши новости.
23.40 Новости спорта.
23.45 Премьера. Фильм Эльдара Рязанова «Андерсон. Жизнь без любви». Россия.

07.00 Утренняя подзарядка.
08.00 «Сладкий плод». Сериал.
08.50, 15.50 Новости культуры.
09.00 В этот день.
09.05 Сериал «Городской роман».
09.55 Приключенческий сериал «Крутые повороты».
10.55 Документальный сериал «Архитектурные шедевры».

11.20 Едим дома.

11.50 Анекдот. LAD.

12.15 Худ. фильм «Анна на шее».
13.45 «Спорт, спорт, спорт...». Александр Рудских.
14.10 Анекдот. LAD.
14.30 «Когда же пойдет снег?» Телевизионный спектакль (БТ).
16.10 Мультсериал «Корней и Берни».
16.40 Сериал «Неземная гостья».
17.00 Документальный сериал «Архитектурные шедевры».
17.30 «Сладкий плод». Сериал.
18.25 Хоккей. Товарищеский матч. Беларусь - Норвегия. Прямая трансляция.
20.45 Калыханка.
21.00 Белорусское времечко.
22.00 Права человека.
22.15 Приключенческий сериал «Крутые повороты».
23.20 Хоккей. НХЛ. Обзор недели.
00.25 Баскетбол. НБА. Обзор недели.

07.00 Доброе утро, Россия!.
09.15 «Мой серебряный шар. Татьяна Васильева». Ведущий - Виталий Вульф.
10.00 Сериал «За все тебя благодарю - 2».
11.00 Вести.
11.30 Местное время. Вести- Москва.
11.50 Драма «Открытая книга», 8 и 9 серии.
14.00 Вести.
14.20 Местное время. Вести- Москва.
14.40 Комната смеха.
15.30 Суд идет.
16.40 Местное время. Вести- Московская область.
17.00 Вести.
17.10 «Кулагин и партнеры».
17.45 Сериал «Ангел-хранитель».
18.50 Вести - Беларусь.
19.00 Вести.
19.45 «Юрмала». Международный фестиваль юмористических программ.
21.05 Детектив «Неожиданный ад».
23.00 Вести - Беларусь.
23.10 Боевик «Озеро страха», США.

08.00 Информационный канал «Сегодня утром».

09.05 «Наше все!».
10.00 Сегодня.
10.20 «Тридцатая глава».
10.50 «Криминальная Россия».
11.20 Сериал «Все включено».
12.10 «Две правды».
13.00 Сегодня.
13.25 Сериал «Идиот».
14.20 Детективный сериал «Мой генерал».
15.05 «Авиаторы».
15.35 «Обзор. Спасатели».
16.00 Сегодня.
16.25 Ироническая комедия «Пари».
18.30 «Обзор. Чрезвычайное происшествие».
19.00 Сегодня.
19.45 «Следствие вели...».
20.45 Сергей Бодров-мл., Анатолий Журавлев, Юрий Кузнецов в криминальном боевике «Брат».

22.50 Комедийный фильм ужасов «Медовый месяц зомби».
00.20 Борьба. Чемпионат Европы.
01.30 Тяжелая атлетика. Чемпионат Европы.

06.05 «Минщина».
06.15 «С чего начинается утро».
07.30 «24 часа».
07.40 «С чего начинается утро».
08.40 «Автопанorama».
09.00 «Пропорщик». Сериал.
10.00 Журнал искальей «Сталкер».
10.30 «24 часа».
10.40 «Тема дня».
10.45 «Наше дело».
11.00 «Пять минут до метро». Сериал.
12.00 «Туристы». Сериал.
13.00 «Личный интерес» с Павлом Корневским.
13.30 «24 часа».
13.50 «Студенты 2». Сериал.
14.50 «Братц». Мультсериал.
15.15 «Очевидец» представляет: самое шокирующее».
16.00 «Есть контакт».
16.30 «24 часа».
16.50 «Бабий бунт». Ток-шоу.
17.20 «Минщина».
17.30 «Званый ужин 3».

21 КРАСАВІКА, СУБОТА

06.30 День спорта.
06.45 Мультифильмы.
07.25 Познавательный сериал «Любители животных».
07.55 Доброе утро, Беларусь!.

09.00 Новости.
09.05 Здоровье.
09.45 Тайный вкус.
10.15 Шпилька.
10.50 Альманах путешествий.
11.20 Вот такие пироги.
12.00 Новости.

12.10 Золотая коллекция советского кинематографа. В. Меркуьев, Б. Чирков и А. Борисов в лирической комедии режиссера М. Калатозова «Верные друзья».

14.05 Парламент в лицах.

14.30 Існаць.

15.00 Новости.

15.10 Новости региона.

15.30 «Большая боль маленькой души». Видеофильм АТН.

15.55 Галерея образов.

16.25 Кухня юмора.

17.00 Зона Ікс.

17.25 Вокруг планеты.

17.55 Телеклуб «Ваше лото».

19.00 Новости.

19.10 ЕвроFest. День за днем.

19.20 М. Козаков и Н. Румянцева в комедийной мелодраме «Чудная долина».

21.00 Панorama.

21.40 Комедия «Агент 117».

23.25 Ночной киносеанс. Премьера. А. Смоляков в ироническом триллере «Патруль».

07.00 ОНТ представляет: «Субботнее утро».

08.00 Наши новости.

09.00 Наши новости.

09.05 ОНТ представляет: Дженифер Эннiston, Кортни Кокс, Лиза Кудроу в многосерийном фильме «Друзья». США, 1994 год.

09.45 «Здоровье».

10.35 «Смак».
11.10 ОНТ представляет: Волшебные сказки. «Сказка о принце и нищем».
12.05 ОНТ представляет: «Дикий молодняк». «Связи и границы».
12.40 ОНТ представляет: «Тележурнал Союз».
13.25 ОНТ представляет: Дастин Хоффман, Робин Уильямс в приключенческом фильме «Капитан Крюк». США, 1991 год.
16.00 Наши новости.
16.10 «Властелин горы».
17.25 Субботний «Ералаш».
17.55 Худ. фильм «Мисс конгениальность». США, 2000 год.
20.00 Большая политика.
20.30 Наши новости.
21.00 Новости спорта.
21.05 ОНТ представляет: «Две звезды».

23.30 Что? Где? Когда? Финал.

01.00 ОНТ представляет: Фильм «Последний шанс». Великобритания, 2004 год.

08.00 Благовест.

08.30 Детский час.

09.35 Фантастический сериал «Джек и бобовое дерево».

10.25 Хорошие новости.

10.55 Школа ремонта.

11.50 Сезон у дачи.

12.25 Ж. Расин «Федра». Телевизионный спектакль (белорусское телевидение).

14.35 «Стеклозавод «Неман».

14.55 Футбол. Чемпионат Беларуси. МТЗ-РИПО - Дарида. Прямая трансляция.

16.55 Хоккей. Товарищеский матч. Беларусь - Норвегия. Прямая трансляция.

19.15 Всё о безопасности.

19.40 «Площадь искусств». Заслуженная артистка РБ Олимпиада Ивановна Шах-Парон.

20.10 Свет далёкой звезды. Кузьма Чорны.

20.40 «Судьба человека». Казимир Жилис.

21.05 Приключенческая комедия «Африканец».

22.45 Анекдот. LAD.
23.05 Комедийная мелодрама «Фанатик» (Великобритания - США).
07.00 Вести.
07.10 Доброе утро, Россия.
08.40 Смехопанорама Евгения Петровича.
09.05 «Военная программа» Александра Сладкова.
09.30 «Утренняя почта».
10.00 Комната смеха.
11.00 Вести.
11.10 Местное время. Вести- Москва.
11.20 «Секрет успеха». Результаты голосования.
11.40 Городок. Дайджест. Развлекательная программа.
12.10 Субботник.
13.00 Вокруг света.
14.00 Вести.
14.20 Худ. фильм «Все наоборот».

15.35 «национальный интерес». Ток-шоу Дмитрия Киселева.

16.25 Местное время. Вести-Москва.

Неделя в городе.

17.00 Вести.

17.20 Премьера. «Смеяться разрешается». Юмористическая программа.

19.00 Премьера. Музыкальный конкурс «Секрет успеха».

20.00 Вести.

20.20 «Субботний вечер».

22.20 Наташа Литтл в драме «Другая жизнь», США.

00.10 Триллер «Леший».

09.00 «Без рецепта».
09.30 «Смотр».
10.00 Сегодня.
10.20 «Главная дорога».
10.50 «Кулинарный поединок».
11.55 «Квартирный вопрос».
13.00 Сегодня.
13.30 «Особо опасен!».
14.05 Историческая мелодрама «Сказ про то, как царь Петр арапа женил».
16.00 Сегодня.

16.30 «Женский взгляд» Оксаны Пушкиной. Эмма Шаплин.
17.10 Детектив «Королевский скандал».
19.00 Сегодня.
19.40 «Профессия - репортер».
20.15 «Программа Максимум». Скандалы. Интриги. Расследования.
21.20 «Русские сенсации». Информационный детектив.
22.10 Психологический триллер «Двойная жизнь».
23.55 «Реальная политика» с Глебом Павловским.
00.30 «Микс-файт М-1. Бои без правил».
01.10 Борьба. Чемпионат Европы.
02.25 Тяжелая атлетика. Чемпионат Европы.

06.15 «Детективные истории»: «Преступные гении».

07.00 «Военная тайна».

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

22 КРАСАВІКА, НЯДЗЕЛЯ

06.45 Мультфильмы.
07.25 Познавательный сериал «Любители животных».

07.50 Созвездие надежд.

08.30 Бритва Оккама.

09.00, 12.00, 15.00 Новости.

09.05 Арсенал.

09.35 Утренняя волна.

10.10 В мире моторов.

10.45 КомпАС.

11.25 Все стихии.

12.10 Худ. фильм режиссера К. Шахназарова «Мы из джаза».

14.00 Олимпийская виза. На пути к Пекину-2008.

14.30 Футбол. Лига чемпионов. Видео-журнал.

15.10 Новости региона.

15.30 Время кино.

16.00 1/4 финала Высшей лиги Белорусского КВН.

17.35 ЕвроФест. Участники «Евровидения-2007».

18.10 Суперлото.

19.10 Комедия «Крестные отцы».

21.00 Панорама недели.

22.25 Премьера. Ч.Хаматова и А. Ткаченко в мистическом триллере режиссера Ф. Янковского «Меченосец».

07.00 ОНТ представляет: «Воскресное утро».

08.00, 09.00 Новости.

09.15 ОНТ представляет: Дженнифер Эннiston, Кортни Кокс, Лиза Кудроу в многосерийном фильме «Друзья». США.

09.55 «Непутевые заметки» с Дмитрием Крыловым.

10.15 Пока все дома.

11.10 Фазенда.

11.45 ОНТ представляет: «Утренняя почта».

12.35 «Умники и умницы».

13.15 ОНТ представляет: «Эти чудесные животные». Док. сериал. 14-я серия. США.

14.15 Комедия «Мы из джаза».

16.00 Новости.

16.15 ОНТ представляет: «Международная панорама».

16.35 «Новые песни о главном».

17.50 «Минута славы».

20.00 Контуры.

21.05 ОНТ представляет: «Дыхание планеты».

21.35 Комедия «Дженис и Джон».

23.35 ОНТ представляет: «Комеди Клаб».

00.15 Худ. фильм «Знаки любви».

06.15 Приключенческая комедия «Африканец».

07.45 Мир вашему дому.

08.00 Детский час.

09.10 Фантастический сериал «Джек и бобовое дерево». 4-я серия, закл.

10.00 Как это делается.

10.25 ПРОдвижение +.

10.40 Вкусное утро.

11.10 Сама себе хозяйка.

11.45 «Орбиты жизни». Арнольд Смейнович.

12.10 Гаспадар.

12.40 Слово писателя.

13.05 ПРОдвижение +.

13.25 Документально-познавательный фильм «Люди-вараны».

14.15 «Спорт, спорт, спорт...» Николай Дранько.

14.45 Вас вызывает Спортландия.

15.25 Футбол. Чемпионат Англии. Примьер-лига. Ньюкасл - Челси. Прямая трансляция.

17.30 ПРОдвижение +.

17.40 Приключенческая комедия «Горди».

19.15 Фантастический фильм «Кольцо Дракона» (США - Германия - Великобритания).

21.00 Телебарометр.

21.10 Анекдот. LAD.

21.30 Женская лига.

22.00 Психологическая мелодрама «Безумно красивая».

23.45 Гандбол. Лига чемпионов. Финал.

РОССИЯ

07.00 Вести.

07.10 Комедия «Живет такой парень», СССР.

08.50 Мульфильм.

09.00 «Диалоги о животных».

09.35 «Студия «Здоровье».

10.05 «Сам себе режиссер».

11.00 Вести.

11.10 Местное время. Вести-Москва.

11.20 «Сто к одному». Телеигра.

12.20 «Комната смеха».

13.15 Фитиль.

14.00 Вести.

14.20 Худ. фильм «Дело было в Пенькове».

16.10 Вести. Дежурная часть.

16.40 «Честный детектив». Авторская программа Эдуарда Петрова.

17.10 Филипп Киркоров, Николай Басков, Владимир Винокур и другие в юбилейном концерте Давида Тухманова.

19.00 «Вести недели».

20.00 «Специальный корреспондент».

20.25 Мировое кино. Стивен Сигал и Ева Мендес в боевике «Сквозные ранения».

22.30 Триллер «Ротвейлер».

ТНТ

09.30 «Дикий мир».

10.00 Сегодня.

10.25 «Все сразу!».

10.55 «Счастливый рейс».

11.45 «Их нравы».

ЧЕТВЕРГ, 19 АПРЕЛЯ

07.00, 14.45 «Рождение внедорожника». 11-я серия.

07.25, 15.10 Супервойны на свалке. Слалом на песке.

08.20 «Как это работает». 52-я серия.

08.50 «Как это работает». 53-я серия.

09.15 «Головоломы». 3-я серия.

10.10 Разрушители легенд. Тонущий Титаник.

11.05 Лучшие автомобили. Красота.

11.35 Автомобиль мечты. Порше Спидстер.

12.00 Американские колымаги. «Родстер Hi-Boy 1932 года». Часть 4-я.

12.55 Версаль без секретов. Фонтаны и механика.

13.50, 06.05 Запредельная техника. Подвесные мосты.

14.15, 06.30 Мощные машины. Экскаваторы.

15.00, 04.45 Самые богатые люди Европы. Миллионные продажи.

15.50 Первая десятка. Десять лучших БМП.

16.05 «Как это работает». 58-59 серии.

17.00 Создай мотоцикл. Маршруты на мосту.

17.05 Создай мотоцикл. Крейг Уитфорд против Майка Лонга.

18.00 Американские колымаги. «Мустанг 1965 года». Часть 1-я.

18.55, 04.45 Самые богатые люди Европы. Миллионные продажи.

19.00 Смертельный улов. Финишная прямая.

20.00 Разрушители легенд. Маршруты на мосту.

21.00 Первая десятка. Десять лучших БМП.

22.00 Медиум: преступление как оно есть. Линсей Квай.

22.50 Медиум: преступление как оно есть. Линсей Квай.

23.00 «Виновен или нет?». 5-я серия.

00.00 Архивы ФБР. Последний захват.

01.00 Осторожно: телесные работы. Папина дочка.

02.00 Самые крупные операции САС. Освобождение иранского посольства. Война на Мальтинах.

02.55 Медиум: преступление как оно есть. Линсей Квай.

03.50 Заезды. Здоровая миниатюра.

04.50 «Как это работает». 58-я серия.

05.40 «Как это работает». 56-я серия.

06.05 Первая десятка. Десять лучших БМП.

ПЯТНИЦА, 20 АПРЕЛЯ

07.00, 14.45 «Рождение внедорожника». 12-я серия.

07.25, 15.10 Супервойны на свалке. Помешанный гонщик по грязи.

08.20 «Как это работает». 58-59 серии.

09.15 «Головоломы: издавество над историей». 2-я серия.

10.10 Разрушители легенд. Погребенный в бетоне.

11.05 Заезды. Здоровая миниатюра.

12.00 Американские колымаги. «Мустанг 1965 года». Часть 2-я.

12.55, 04.45 «Американская казино». 28-я серия.

13.50, 06.05 Короли строек. Плотина Эль Кафон, Мексика.

14.45 Мегастройки. Пере-двигая горы.

15.45 Запредельная техника. Подвесные мосты.

16.10 «Люди в белом». 3-я серия.

17.05 «Головоломы». 3-я серия.

18.00 «Суматоха с «Жуком»». 2-я серия.

18.50 В мире машин. Корабли.

19.00 Из грязи да в князи. США. Папа угнал мою тачку.

19.50 Медиум: издавество над историей». 3-я серия.

20.00 Смертельный улов. Друзья и соперники.

21.00 Разрушители легенд. Погребенный в бетоне.

▶ НАПЯРЭДАДНІ

Кальскі рэвалюцыі

15 красавіка — вельмі важны дзень для антыпушцінскай апазіцыі. У шматлікіх гарадах Расіі адбудуцца так званыя «Маршы нязгодных». Аднак масавы народны характар, як адзначаюць многія, такі марш можа мець выключна ў адным горадзе — на радзіме Уладзіміра Пуціна. Феномен Пецярбурга ў расійскай «аранжавай» рэвалюцыі аналізуе піцерскі журналіст Юры Нярсесаў.

— Як вядома, Пецярбург сярнуў сябе рэнаме «кальскі рэвалюцыі» дзякуючы першаму «Маршу нязгодных», які адбыўся 3 сакавіка. Да здзіўлення саміх арганізатораў, колькасць яго ўдзельнікаў у некалькі разоў перавысіла звычайную аўдиторыю такога кшталту мерапрыемстваў апазіцыі. Нарэшце, у фінале акцыя перарасла ў брутальныя сутычкі са специзмам. Адкуль такі нечаканы уздым антыурадавых настроў пасля амаль дзесяцігадовай спячкі?

— На гэта пытанне дасюль няма яснага адказу. Піцер — горад з нармальнymi заробкамі. Пасля дэіндустрыйлізацыі арганізаваны рабочы рух застаўся толькі на эканамічнай квітнеючых працпрыемствах, кшталту завода «Форд». Насуперак старому міфу, славутая піцерская моладзевая культура ўжо даўно страціла апазіцыйнасць і нармальная ўпісалася ў індустрыю спажывання. Творчая інтэлігенцыя ўваходзіць у палітыку толькі на час, калі патрэбна выбіць з адміністрацыі нейкія бонусы. Ліберальныя партыі кшталту «Яблока» не адыхаюць адметнай ролі ў палітычным жыцці.

Таму, хутчэй за ўсе, мела месца фатальнае супадзенне некалькіх фактараў. Па-першае, нахабна знялі кандыдатаў партыі Яўлінскага з выбораў у гарадскі савет. Па-другое, працягваецца канфлікт вакол будаўніцтва офісу «Газпром Сіці».

Нагадаю, што акрамя ягонай архітэктурнай мадэлі, жыхарамі горада не падабаецца бюджэтная схема праекту, адпаведна якой як мінімум 30 мільярдаў долараў на будаўніцтва офісу возымуць з гарадскага бюджету. Акрамя таго, у стадыі кульмінацыі знаходзіцца шэраг лакальных канфліктаў. Напрыклад, працягваюцца пратэсты супраць дадатковай забудовы ў жылых кварталах або вырубкі паркаў. Усё гэта ў выніку вылілася ў адзіны «Марш нязгодных».

— Непапулярная сярод піцерцаў фігура мэра Валянціны Матвіенка магла стаць камалізатарам росту апазіцыйных настроў?

— Жыхары горада сапраўды мэра не любяць. Яе выбралі пасля адсячэння ўсіх рэальных кандыдатаў і стварэння спарынг-партнёра — яшчэ больш несимпатычнага палітыка, чым яна. Галасавала за яе, калі паглядзеяць па лічбах, усяго 20 працэнтаў выбаршчыкаў. Лепшым адлюстраваннем стаўлення да Матвіенка з'яўляецца народны фальклор. Пра яе ходзіць шмат пахабных вершаў і анекдотаў.

Аднак, не думаю, што якраз цяпер нелюбоў да Матвіенка дарасла да той ступені, што наўбыла палітычны фармат. Проста сама мэрыя зрабіла фатальную памылку. Уявіце, за два дні да маршу па радыё, тэлебачанні і ў вагонах метро бясконца ішлі аўтавы: «Ні ў якім разе 3 сакавіка не трэба прыходзіць на мітынг апазіцыі, які адбудзеца а 12

гадзіні каля канцэртнай залы «Октябрьскій». Зразумела, што пасля двух сутак такой апрашоўкі мазгou людзей на мітынг прыйшло больш, чым планавалася. Ёсьць думка, што гэта была нават акцыя прадстаўнікоў спецслужбай, якія палічылі, што іх абдзялілі ў мэрыі, і яны вырашылі падставіць мэра. Кадры, на якіх спецыназ біў людзей на вуліцах Піцера, адразу трапілі на «Euronews». Пуцін патэлефанаў Матвіенка, і размова з ёй была, як кажуць, вельмі жорсткая. Калі дагэтуль яшчэ хадзілі плёткі, што быццам Валянціна Матвіенка мае нейкі маленьki шанец стаць пераемніцай Пуціна, то зараз на яе кандыдатуры канчатковая паставлена крыж.

— Наколькі моцныя пазіцыі мае ў Пецярбургу іншы пушніскі праект — «Справядлівая Расія»?

— Зараз прыхільнікі «Справядлівой Расіі» маюць нейкі аўтарытэт. Да іх перайшла частка дэмакратычных дэпутатаў. Думаю, што сакрэт поспеху новых эсераў у асаблівасці расійскага менталітэту. У Расіі сапраўдным кіраўніком лічыцца той, хто можа нешта забараніць або нешта загадаць міліцыянтам. Міронав — лідэр блоку «Справядлівая Расія» — хоць і старшыня сенату, ні першага, ні другога зрабіць не можа. Таму як прадстаўнік улады ў масах ён не ўспрымаецца. І самі эсераў вельмі намагаюцца не дэманстраваць той факт, што ў іх ёсьць адказныя асобы ва ўлад-

ных структурах. Адным словам, «Справядлівой Расіі» удалося згуляць у апазіцыю. Паглядзім, як доўга яны будуть здольнымі падтрымліваць гэтую легенду.

— 40-тысячная акцыя працуцінскай моладзевай арганізацыі «Наши», якая адбылася праз тыдзень у Маскве, — гэта нейкі адказ на «Марш нязгодных»?

— Гэта банальны «распіл бабла». Напісалі ідэіцкі праект: дашлі SMS-паведамленне Пуціну. Па праекту, калі кожнай станцыі метро стаялі нашысты

знаках можна казаць, што ўнутры Крамля пачынаецца буйная разборка. Кожны з бакоў нават гатовы заігryваць з сегментам апазіцыі. Як добра казаў адзін мой знаёмы палітолог, у Крамлі — 20 вежаў. Лающца абы з чаго. Напрыклад, нядаўна старшыня адной са структур Дзяржкантроля захацеў, каб яго жонка стала дэпутатам сенату ад Ноўгарада, аднак аўтаматычна ў федэральным савеце адзінаросаў узникла апазіцыйная групировка, якая не дапусціла такога сцэнару развіцця падзеяў. Не па нейкіх

Творчая інтэлігенцыя ўваходзіць у палітыку толькі на час, калі патрэбна выбіць з адміністрацыі нейкія бонусы

з мабільнымі тэлефонамі і чапляйтіся да людзей з прапановай нешта напісаць ВВП. Атрымалі на гэта гроши. Асвоілі суму. Зараз у кожнага высокага расійскага чыноўніка мода мец свой моладзевы працуцінскі праект: Цэнтр нацыянальнай славы пры Якуніне, «Маладая гвардия» пры Грызлове, «Местныя» пры Громаве... Такіх арганізацый развялося вельмі шмат, а практичнага выніку — амаль ніякага.

— Ці можна ўжо зараз казаць пра сцэнар падзеі 2008 года?

— Пакуль не, аднак пэўных катаклизмаў, здаецца, нам ўсё ж не пазбегнуць. Па ўскосных ад-

ідэйных або кланавых момантах. Проста так. Не будзем забываць пра фактар Кадырава, які вельмі ўплывае на настроі сярод сілавікоў. Фактычна, усе міліцыянеры, і натуральна, перш за ўсё спецыназ, былі ў Чачні. Цяпер яны канстатуюць, што іх быўляя праціўнікі не толькі легалізаваліся пад дахам Кадырава, аднак і дазваляюць сабе рэйды ўнутры Расіі, забіваючы людзей і захопліваючы прывабныя эканамічныя аб'екты. Кремль проста зачыняе на гэта вочы.

— Хто з'яўляецца найбольш верагодным адзіным кандыдатам ад апазіцыі?

— Пакуль толькі Касьянёў, хаця гэта фігура вельмі супяречлівая. Часам проста смешна глядзець, калі ён — сыты і заможны былы апаратчик — кажа: «Мы пакутуем». Або стаіць у пікеце «Хопіць адпачываць у Куршавелі», хаця сам напярэдадні адпачываў там з сынам. Такое ўражанне, што выбары адзінага адбываюцца, як у тых бабак з аповесці «Фарэнгейт 387»: «Ты за каго будзеш галасаваць? — За спадара Нобля. Ён высокі, сімпатычны і ходзіць у добрым гарнітуры».

— Што будзе, калі марш 15 красавіка праваліца?

— На маю думку, галоўнае — не вынік, а працэс. Я б параўнаваў нашы «Маршы» з акцыямі «Украіна без Кучмы», якія адбываліся за 2 гады да Майдану. Яны таксама ні да чаго не прыводзілі, аднак сваю ролю ў раскачы сітуацыі адыгралі.

СКАНДАЛ

Квасьнеўскі вяртаецца ў вялікую палітыку

Алег ПЯТРОЎ

**Экс-прэзідэнт Польшчы
зноў ідзе ў рэальну
палітыку як магчымы лідэр
левацэнтрысцкай кааліцыі.
Вяртанне Аляксандра
Квасьнеўскага ў вялікую
палітыку адбылося нечакана,
аднак у вельмі зручны час.**

Кіруючай кааліцыяй правых партый яшчэ восенню мінулага года быў прыняты супярэчлівы «Закон пра люстрацыю». Адпаведна закону, які, дарэчы, уступіў у дзеянне 15 сакавіка 2007 года, сем мільёнаў палякаў павінны адказаць на пытанне: «Ці супрацоўнічалі вы з камуністычным рэжымам у перыяд з 1945 па 1989 гады?».

У катэгорыю, якая падлягае праверцы, уваходзяць прадстаўнікі нацыянальнай эліты: прафесура, адвакаты, дырэкторы школьніх установ, журналісты. Калі яны нарадзіліся да 1972 года, ім трэба да 15 мая наведаць спецыяльнае дзяржаўнае ведомства, запоўніць адпаведны фармуляр, у якім адказаць сярод іншага і на пытанне: «Ці мелі вы тайнія кантакты з прадстаўнікамі службы дзяржаўнай бяспекі?».

Запоўнены фармуляр мае быць перасланы ў так званы «Інстытут памяці», што знаходзіцца ў Варшаве. Инфармацію ў анкету правераць на адпаведнасць з дадзенымі архіваў былога Дзяржбяспекі, і калі вы не падманулі дзяржаўныя органы, вас прызнаюць лаяльным да дэмакратычнай улады. Нават выдадуць адпаведны дакумент, нешта кшталту сертыфікату.

Наадварот, калі вы мелі кантакты з камуністычным рэжымам і скавалі гэта, вас чакаюць непрыемнасці. Журналісты, напрыклад, павінны быць аўтаматычна звольненыя.

У выпадку, калі вы напісалі ў бланку няправду або ўвогуле адмовіліся ад удзелу ў працэ-

дур «люстрацыі», вам можа пагражаць пазбаўленне права працаўца па спецыяльнасці на працу 10 гадоў.

Гэты закон адразу выклікаў негатыўную рэакцыю ў інстытутах Еўрасаюза. Зразумела, што закон не быў успрынтыў з вялікім захапленнем і сярод саміх палякаў. Як мінімум трэцяя частка грамадзян краіны выступае супраць люстрацыі.

Уздым антыўрадавых настроў быў адразу зафіксаваны сацыялагічнымі агенцтвамі: у выпадку, калі вы выбары адбываўся сёння, то, як сведчыць апытанні агенцтва CBOS, фармальны пераможцам стала бы вядучая апазіцыйная сіла — ліберальная Грамадзянская платформа (29 працэнтаў). Кіруючая партыя «Права і Справядлівасць» атрымала б прыблізна 23 працэнты. На трэцім месцы быў бы выбарчы картэль «Левыя і дэмакраты» — 12 працэнтаў

(польскія левацэнтрысты — гэта трох партыйных групоўкі: Саюз левых дэмакратаў, Сацыял-дэмакраты і Саюз працы). Пяць адсотак набраў бы спіс сялянскай Народнай партыі.

Як бачым, лібералы і левые маюць шанец стварыць урадавуе кааліцыю, а з'яўленне аўтарытэтнага Квасьнеўскага магло бы яшчэ больш павысіць шанцы апазіцыі.

Аднак не паспей Квасьнеўскі абвесціць, што ён вяртаецца на палітычную сцену, як быццам па замове выбухнуў скандал, фігурантам якога стаў былы прэзідэнт.

У прэсе быў агучаны цікавы аўдыёзапіс прыватнай размовы бізнесмена Александра Гудзаватага і Юзefa Алексы, былога прэм'ер-міністра Польшчы. Падчас размовы Алекса, адзін з бонзаў польскіх левых, крытычна прайшоўся па іншых лідэрах левага флангу. Ён дэ фактэ азві-

наваціў іх у карупцыі і навыплаце падаткаў.

Сяродназваных ім прозвішчаў было і прозвішча Квасьнеўскага. Запіс размовы рабіл быццам бы ахойнікі Гудзаватага.

«Касетны скандал» быў настолькі рэзанансным і так падчышыў імідж Саюза левых дэмакратаў, што партайгеносе Алексы запатрабавалі, каб ён паклаў партбілет на стол. Адразу паўстала пытанне: ці працягніе Квасьнеўскі вяртанне ў палітычныя бамонд нягледзячы на неспрыяльныя для гэтага абставіны.

«Няма ніводных падстаў думаць, што справа неяк пагражае мне асабісту або май палітычным калегам. Няма ніякіх падстаў, каб наступствам гэтай размовы сталі мерапрыемствы з боку праукратуры ці юрыстаў, — заявіў сам Квасьнеўскі. — Гэта проста размова двух спадароў за пляшкай, якія распавядаюць адзін другому апошнія плёткі

з таблоідаў. Асабісту я не ўдзельнічуа ў такога кшталту тусоўках».

Трэба адзначыць, што ў палітычную цнатлівасць аўтараў запісу іх распаўсюднікаў адразу ніхто не верыў.

Дональд Туск, лідэр партыі «Грамадзянская платформа» і патэнцыйны кааліцыянт левых, мяркуе, што меў месца «свядомы зліў інфармацыі» з боку ўрадавых структур, а канкрэтна — праукратуры. Пра гэта ён нават заявіў публічна.

У адказ афіцыйная Варшава праз міністра юстыцыі паведаміла, што супраць Туска можа быць узбуджана судовая справа. Аднак Туск працягвае сцвярджаць, што «прастушка з пазнейшым злівам кампрамату праз журналістаў ёсць недапушчальны у дэмакратычнай дзяржаве». Больш таго, Туск заявіў, што не бацца судовага працэсу над ім, і нават рыхтуюцца да такога сцэнару. На яго думку, суд адразу бы выявіў тых, хто «займаецца ў Польшчы таемным праслуходзіннем і запісам палітыкаў».

Супраць касетных скандалаў выступіў і Квасьнеўскі.

Такім чынам, можна прыняць версію, што касетны скандал быў спланаванай акцыяй з мэтай дэзінтэграцыі левацэнтрысцкіх сіл Польшчы.

Праўда, сам Квасьнеўскі дасюль не сказаў публічна, што мае намер узнічаліць левых. Апублікаваўшы скандалны запіс у СМИ, апаненты экс-прэзідэнта далі зразумець: стаць фронтменам ЛіД для Квасьнеўскага будзе значыць ператварыцца ў мішэні новых брудных піарных атак. Ёсць думка, што ён, каб не рызыковаць, пагодзіцца быць праста нейкім сівалам для левых.

У мі Канстытуцыйны суд павінен прыняць рашэнне, ці адпавядае «Закон пра люстрацыю» дзеючай канстытуцыі. Хутчэй за ўсё, яго вердыкт канчаткова вызначыць фармат удзелу Квасьнеўскага ў левай кааліцыі. Пачакаем.

ЯНЫ ПРА НАС: ЗАМЕЖНАЯ ПРЭСА ПРА БЕЛАРУСЬ

Артыкул гэты (артыкул 193-1 КК) — адна зізначна апазіціі. Рэанімуючы прынцып «больш за трох не збіраца», трэба было б і Хрыста з апосталамі, па лукашэнкаўскум канадаўству, пасадзіць у турму (або як мінімум аштрафаваць). Акрамя таго, ён відавочна палітычны. Пасля яго ўвядзення ў Беларусь з'явіліся палітзняволенія (тое ж «Партнёрства»). У любым выпадку, усе ўчынкі ўлады з'яўляюцца палітычнымі рэпрэсіямі. Добры «пачатак» дыялогу з Захадам.

SNGnews.ru (Расія)

Беларуская апазіцыя жадае правесці гэты вясенню канферэнцыю, у якой таксама маглі б прыняць удзел прадстаўнікі ўлады і еўрапейскіх структур. Мінск пасля росту ў пачатку года коштадаў на расійскія энергансірбіты зрабіў

шэраг заяў пра намеры палепшиць адносіны з Еўрасаюзам. Сярод патрабаванняў апазіцыі — вырашыць праблему палітзняволеных, стварыць нармальныя ўмовы дзейнасці палітычных партый. Яшчэ адно важнае патрабаванне — змена выбарчага кодэксу. Гэта актуальна, таму што набліжаюцца парламенцкія выбары. Яны маюць адбыцца ў 2008 годзе, і апазіцыя ўжо пачала да іх рыхтавацца.

Mia-info (Расія)

Пост кіраўніка будучай партыі намеснік старшыні думскага камітэту па канстытуцыйнаму заканадаўству Савельеў прапанаваў Лукашэнку. Скептыкам, якія былі здзіўлены абсурднасцю таго, што партыю можа ўзначаліць лідэр іншаземнай дзяржавы, адказаў Рагозін: «Савельеў — чалавек сур'ёзны і жартай

любіць, ён двойчы Жырыноўскага збіваў». Аднак праз пару дзён адреагаваў сам Лукашэнка: «Учора мне паклалі раздрукуюку з Інтэрнэту, нехта заклікае мяне нешта ўзначаліць, я нават глядзеў, і нават не таму, што стаміўся, таму што зараз у Расіі шмат гульняў, якія не ідуць на каўфыць Беларусі.

SNGnews.ru (Расія)

Спробы прэзідэнта знайсці агульную мову з Захадам сустрэліся з перашкодамі. Захад выставіў цяжкія і жорсткія ўмовы. З тым, што стравана зацікаўленасць да контактаў з Захадам, звязаны і разгон дэмманстрацыі 25 сакавіка... Адначасова беларускі прэзідэнт актыўнаваў контакты з расійскім кіраўніцтвам, запрасіўшы Фрадкова на паседжанне саюзнага Савета міністраў 23 сакавіка. Такім чынам, Лукашэнка прадэманстраваў

сваё нежаданне ісці ў абдымкі Захаду і цвёрды намер заставацца саюзнікам Расіі.

«Аргументы недели» (Расія)

Рэдкая і дзіўная мізансцэна адзінства беларускай апазіцыі і ўлады: у канфлікце на Украіне ўсе — адкрыта або латэнтна — падтрымліваюць Юшчанку. Апазіцыя, як і трэба было чакаць, прывітала рашэнне Юшчанкі распусціць Раду, палічыўшы гэта намерам «дарабіць рэвалюцыю» (Наша Ніва). Улады таксама хутчэй схілююцца да падтрымкі Юшчанкі, аднак робяць гэта больш асцярожна і закамуфлявана, і, натруальнай, не дзеля канчатковага трывумfu ідэалаў Майдану. Калі на носе пасяўнай, акно ў Еўропу не прарублены, а ўсходняя рубяжы голыя, неяк не цягне пускацца ў пайднёвый авантury.

«Евразійскі Дом» (Расія)

ВЫБАРЫ

Віктар Юшчанка і Юлія Цімашэнка. Зноў разам супраць Віктора Януковіча?

ЦІ БУДЗЕ РАДА НОВАЙ?

Алег ПЯТРОЎ

У выніку магчымых перавыбарау у парламент украінцы ўбачаць у новай Радзе выключна знаёмыя твары — менавіта пра такую расстаноўку палітычных сіл на Украіне сведчаць апошнія сацыялагічныя апытаці Украінскіх выбаршчыкаў.

Тры сацыялагічныя агенцтвы Украіны дніамі прэзентавалі вынікі сваіх апытаціяў. Электарату прапанавалася адказаць на пытанне: «За каго вы будзеце галасаваць, калі заўтра адбудуцца выбары новай Рады?»

Па версіі агенцтва «КМІС», Партыя рэгіёнаў атрымае 33,5 працэнта, Блок Юліі Цімашэнка (БЮТ) — 24,9 працэнта, «Наша Украіна» — 9,6 працэнта, кампартыя — 5 працэнтаў, сацпартыя — 2,1 працэнта.

Агенцтва «ФОМ Украіна» прапануе свой варыянт: Партыя рэгіёнаў — 24,5 працэнта, БЮТ — 18,9 працэнта, «Наша Украіна» — 8,2 працэнта, кампартыя — 4,9 працэнта, сацпартыя — 2,4 працэнта.

Нарэшце, Цэнтр Разумкова бачыць вынікі выбараў наступнымі: Партыя рэгіёнаў — 18,6 працэнта, БЮТ — 15,4 працэнта, «Наша Украіна» — 7,3 працэнта, кампартыя — 5,5 працэнта, сацпартыя — 3,3 працэнта.

Усе іншыя партыі, калі ёсё ж адбудуцца пазачарговыя выбары, не дашчынтуць да трох адсоткаў — бар'ер для праходу ў парламент. Сярод тых, хто яшчэ мае шанец пазмагацца за мандаты і балансуе паміж адным і трывма працэнтамі электаральны падтрымкі — Партыя «Пора», Народны блок Літвіна, Блок Наталлі Вітранка, Ліберальная партыя «Вечча».

Партыі-ліліпуты добра разумеюць, што стаўка на ўласныя сілы бесперспектывная. Тому магчыма з'яўленне нейкай шырокай міжпартыйнай кааліцыі

цэнтрыстаў, якая будзе адначасова пазыцыйнаваць сябе і супраць данецкіх бандытагаў Ахметава, і супраць «аранжавых папулісташ» Цімашэнка.

Яшчэ адзіны важны фактар, які прымушае маленькія партыі злівацца ў альянсы і будаваць картэлі — дэфіцит часу. Два месяца — такі тэрмін Віктар Юшчанка даў на перадвыбарчую кампанію — вельмі мала для таго, каб палітыкі другога эшалону моглі раскрыціць свае брэнды.

Хіба толькі Наталля Вітранка з блоку імя самой сябе каханай гатова самастойна кінуць выклік партыям-мастадонтам. Тут трэба адзначыць, што расколваць левы электарат камуністаў і сацыялістаў яна ўмее вельмі добра.

Нават з улікам таго, што прыведзеныя вышэй лічбы сацыялагічных апытаціяў розных

Усё ідзе да таго, што галоўнай сенсацыяй магчымых выбараў можа стаць не перамога «аранжавых» ці «рэгіёнаў», а знікненне сацыялістаў з палітычнай сцены

агенцтваў не супадаюць, адно ясна ўжо зараз: наўрад ці галоўныя апаненты — «рэгіёны» і «аранжавыя» — будуць здольныя трывумфальна перамагчы. Кааліція дэ факта непазбежна.

Такім чынам, усё ідзе да таго, што партыі ў выніку выбараў будуць вырашчаць хутчэй тактычныя задачы.

«Наша Украіна» будзе намагацца вярнуць сабе імідж галоўнай партыі Майдану. Шмат палітолагаў кажуць, што гэту задачу яны збіраюцца вырашыць за кошт харызматычнага Юрэя Луцэнкі. Луцэнка — былы сябра партыі Мароза і глава МУС у кабінетах Цімашэнка—Еханурава. Ён вельмі папулярны палітык на заходзе краіны, бо стаў аб'ектам пераследу «сініх» сілавікоў. У БЮТ вельмі раўнуюць Луцэнку да свайго электарату і маюць надзею, што Луцэнка, калі і стане сябрам «Нашай Украіны», то з галавой завязне ў бясконцых

унутрыпартыйных інтрыгах і апаратных гульнях.

Усё ідзе да таго, што галоўнай сенсацыяй магчымых выбараў можа стаць не перамога «аранжавых» ці «рэгіёнаў», а знікненне сацыялістаў з палітычнай сцены. З пачатку лета, калі Сацыялістычная партыя Украіны Мароза ўвайшла ў блок з «рэгіёнамі» і камуністамі, яе рэйтынгі пачалі падаць.

Партыя доўгі час пазыцыйнавала сябе ў якасці галоўнай у краіне антыкучмаўскай сілы. Някавісць да Кучмы яна перанесла і на яго нашчадкаў — Януковіча і Ахметава. Але раптам Мароз пачаў браць хаўрус менавіта з кучмістамі.

Сітуацыя для СПУ настолькі крытычная, што ўжо зараз ходзяць чуткі, быццам сацыялісты будуць ісці на выбары па пе-

радвыбарчаму спісу «рэгіёнаў». Праўда, апошнія такі варыянт катэгарычна выключаюць.

Самі сацыялісты не жадаюць нават думаць пра сваю будучую электаральную смерць: «А чаму вы вырашылі, што выбары ўвогуле будуць?» — стэрэатыпна аспрэчваюць яны пытанні на дакучлівых журналістах.

Тэма магчымага канфузу СПУ вельмі цешыць камуністаў. Электарат у партый фактычна аднолькавы. Ёсць надзея, што як толькі параза СПУ стане відавочнай, быўляя «ружовыя» прагаласуюць за чырвоных.

Якбы ні было, хтосьці з новых палітыкаў, якія не з'яўлююцца акцёрамі сіне-аранжавай вендэты, наўрад ці здолее за два месяцы выйграць электаральную гонку. А гэта значыць, што новых твараў у новай Радзе не будзе. У гэтых аспекте можна казаць, што Віктар Юшчанка завочна прайграў.

ПАЛІТЫКІ ТЫДНЯ

УГА ЧАВЕС

Наш лепшы саюзнік пачаў зачыстку медыйнай прасторы Венесуэлы. У сталіцы адбылася «спонтанная» маніфестацыя яго прыхільнікаў, якія падтрымалі даўнюю ідэю прэзідэнта — зачыніць незалежны канал RCTV. Пра тое, што канал павінен быць зачынены, Чавес заявіў яшчэ напрыканцы снегня. Супрацоўнікі канала абвінавацілі ў антыйдзяржавай пропагандзе, а таксама ўзгадалі, што падчас спробы перавароту ў красавіку 2002 года калектыв быў цалкам на баку антыхавесістай. Заява выклікала гучны рэзананс як у краіне, так і за мяжой: наядунасць у Венесуэле незалежных СМІ, якіх па колькасці на парадак больш за афіцыйныя, лічылася адзнакай таго, што Чавес, пры ўсіх яго забабонах, так ці інакш дэмакратычна абраны. Цяпер, здаецца, Чавес вырашыў перайсці рубікон. Ягоны ўрад кажа, што не можа дазволіць пропаганду супраць канстытуцыйнага ладу. Рэдакцыя і ўладальнік RCTV сцвярджаюць, што пазбаўленне ліцензіі на права трансляцыі стане пачаткам працэсу ўядзення ў краіне цензуры. Міктым, пакуль бакі свораца, ужо прапанаваны фармат новага канала, які павінен прыйсці на частоты RCTV. Гэта будзе другі дзяржавы канал, які будзе больш асвятляць жыццё рэгіёнаў. Ліцензія RCTV перастае дзейнічаць 28 мая.

МАРЦІН БУРСІК

Віцэ-прэм'ер чэшскага ўрада, міністр абароны прыроды, старшыня Парты «зялёных» Чэхіі нечакана заяўві, што яго партыя можа выйсці з Кабінту. Такім чынам, у краіне можа пачацца новы палітычны крызіс, накшталт таго, што быў у мінулым годзе. У выніку выбараў вясной 2006 года, у парламенце сфармаваліся два блокі, якія мелі роўную колькасць мандатаў. Толькі дзякуючы міграцыі парламентарыяў у іншыя фракцыі, увосені лібералы, хрысціянскія дэмакраты і «зялёныя» здолелі атрымаць большасць і сфармаваць ўрад. Урад фактычна толькі пачаў працаваць, як Бурсік заяўві, што «зялёныя» міністры могуць скласці свае партфелі. Прывчай дэмаршу «зялёных» стала асока Джырэя Чунека, старшыня Саюза хрысціянскіх дэмакрататаў, які, на думку Бурсіка, павінен пакінуць Савет міністраў. Чунек сёння падзраеца ў тым, што ўзяў хабар памерам паўмільёна чэшскіх крон пяць гадоў таму, калі ён быў бургамістрам. «Зялёныя» і раней цураўся Чунека з-за ягоных ксенафобскіх заяў супраць цыганскай меншасці, а цяпер, здаецца, знайшлі добрую падставу, каб патрабаваць ягонага канчатковага сыходу з палітыкі.

ХІЛАРЫ КЛІНТАН

Магчымы кандыдат Дэмакратычнай партыі ЗША на прэзідэнцкіх выбараў 2008 года стала ахвярай чорнага інтэрнэт-піару. У сеціве з'явіўся правакацыйны ролік. На відэа дэманструеца пародыя на вядомую рэкламу: жонка былога прэзідэнта Біла Клінтанана выступае ў ролі Вялікага Брата — дыктатара з твору пісменніка Джорджа Оруэла «1984». Яна з экрану выкладае прамову перед сотнямі шэрых людзей, чые твары пазбаўлены індывідуальных рысаў. Напрыканцы роліка з'яўляецца маладая дзяўчынка, якая молатам б'е па экрану, пасля чаго на чорным фоне ўзнікае адрас афіцыйнага сайту іншага кандыдата — Баракі Обама, прадстаўніка дэмакрататаў на выбараў 2008 года. Барака Обама — малады чарнаскурый сенатар ад Ілінойса, які лічыцца галоўным канкурэнтам Клінтан за права прадстаўляць «аслоў» у 2008-м. Ролік хутка стаў мегахітом. Высветлілася таксама, што за ім стаіць нехта Філ дэ Веліс, супрацоўнік інтэрнэткампаніі, якая была распрацоўшыкам сайта Обамы і падтрымлівае яго старонку ў сеціве. Аднак кіраўніцтва кампаніі быццам не ведала пра інцыдэнт відэа. Апошнія адразу звольнілі. Прыхільнікі Клінтан палічылі, што гэтага мала, і праз пару дзён выклілі свой «Адказ Керзону» — ролік супраць Обама. Ён цалкам капіруе арыгінальны ролік, з той розніцай, што ў ролі Вялікага Брата выступае Обама, а яго апанентам — Хілары. Барака ў інтэрнэце пачалася.

АСОБА

Волька Будвісіха

Арсень ЛІС

**Прыехаў сын з малой радзімы,
Залесся, і чакана-нечакана
засмуціў навіной.**

У Ашмянах, дзе ў дачкі Раіны
дажывала яна свой доўгі
век, памерла Вольга Будвіс.
Колішняя наша суседка цётка
Волька адышла ў іншы свет на
дзевяноста дзесятым годзе
жыцця. Была яна для мяне
жывой гісторыяй родных
ваколіц. Недараўальна
прамарудзіў. Спадзяваўся
ж яшчэ пачуць ад аднагодкі
стагоддзя ацэнку праждытага,
мо спытаць, якім выдаўся
её наш дзень сённяшні. Трэ
было болей даведацца пра
род Шымановых, з якога яна
паходзіла.

Нашы колішнія суседзі Шыманы жылі неяк адметна: па-сялянску і інтэлігентна адначасова. Па-сялянску, бо, як і іншыя вяскоўцы, гаспадарылі на раллі. Але побыт, экстэр'ер і інтэр'ер іх сядзіб мелі інтэлігентскі лад і выгляд.

Сядзіба

Перад домам, з'арыентаваным шчытом на поўдзень, харашыў падвор'е стракаты кветнік. Сцежка, што кіравалася паўднёвым кустоўем. У канцы яна завяршалася шырокім кругам, атуленым высокім пахкім шпірэем. Абсада тварыла сабою жывую альтанку, крытую небам. Па сярод яе быў улаштаваны стол з лаўкамі па два бакі. Там цёплай парою, святочнымі днямі, звычайна надвячоркам, Шымановы любілі бавіцца час за часем або кавай. Не адны. Найчасцей са старэйшай сястрой Сарафінай і яе мужам-настаўнікам Янкам Дудкам. Ягоныя дабрадушны настрой, паблажлівая ўсмешка ды белая капсуля вылучалі яго сярод іншых, застаўшыся на старой фата картцы часу тых гасцінаў.

Пры вуліцы, засланяючы ад садовую ўтульнасць сядзібы, высыліся старыя ліпы. Пад імі

Залессе. Вадзяны млын

можна было заўважыць невысокія ўзвышэнні — дзве магілы салдат першай сусветнай вайны. На іх не было традыцыйных крыжоў, адно калыхалася на ветры некалькі зялёна-ружовых мальваў. Такія пахаванні невядомых рускіх салдат, як цяпер згадваю, трапляліся ў нашай ваколіцы нярэдка. Былі ў канцах кутняга поля вётхавічан, у Яневічах — на пачатку вёскі, дзе моладзь пазней ладзіла арэлі. Трохгадовы руска-германскі пазіцыйны фронт тут пакінуў

**Трохгадовы руска-германскі пазіцыйны фронт тут пакінуў
па сабе на зямлі і ў памяці людской нямала знакаў-слядоў**

па сабе на зямлі і ў памяці людской нямала знакаў-слядоў. У дзеянстві, калі яны трапляліся на вочы, натуральна, не магла прыйсці ў галаву думка пра марнасць жыцця, драму чалавечага лёсу. У пажылым веку міжволі згадваючы і тыя безыменныя салдацкія надгробкі — сведчанні хуткаплыннасці ды непрадкальнасці жыцця чалавека.

Але, здаецца, я далекавата адышоў ад таго, пра што хачу расказаць.

Сядзіба Шымановых не мела характеристыкі для старой вёскі пагоннай забудовы, дзе ў адзін сцяг ішлі хата, гумно, хлеў, паветка. Не была яна і замкнутай, вяночнай формы, як у даўнейшых беларускіх селішчах. Шыманоў дом стаяў асобна ад іншай гаспадарчай будовы. На

кам, як, прыкладам, у Зыдоравых. Меў простую, кампактную планіроўку. Невялікая кухня і сталоўка з акном на ўсход. Затым зальчики, з якога направа вёў уваду спальню. Кідалася, праўда, у вочы гладкасць і белізна сцен: дом знутры, што для вёскі на той час было ўніверсальным, меў тынкоўку. Пры ўваходзе ў зальчики на супрацьлеглай сцяне позірк міжволі спыняла партрэтная выява сяменай пары ў строгіх гарадскіх строях канца XIX стагоддзя.

Сям'я

Быў гэта велікаваты паясны партрэт бацькоў цяперашніх гаспадароў дома. Васіль Шыман і ягоная жонка Софія глядзелі з партрэта годна, рэпрэзэнтатыўна. Гэта імі быў закладзены

грунт, надзеіны падмурак пад людскае бытаванне сям'і Шымановых. Васіль Шыман у царскія часы служыў на чыгуначы, быў машыністам. Софія Людвікаўна завіхалася па дому — у сям'і раслі два сыны і пяцёра дачок. Толькі паспелі Шымановы ўладкаваць старэйшага сына Грышу вучнем у чыгуначнай майстэрні ў Мінску, выдаць замуж ажно ў Гомель найстарэйшую дачку Полю, як у іх дом пастукалася бядка. Аднаго дня ў катастрофе цягніка на чыгуначы трагічна загінуў галава дома, гаспадар яго Шыман Васіль. Хоць служба бацькі, прафесійнага чыгуначніка, і дазваляла Шымановым праждыць бязбедна, ад зямлі сям'я не адварвалася. І пры бацькавым добрым заробку сядзела на трох з лішкам дзесяцінах, як і ўсе вётхавічане.

Пасля бацькавай смерці пажытак з зямлі аказаўся для сям'і асноўным, але не адзінкім. За стражанага на дзяржаўнай службе работніка пры цары сям'я выплачвалася неблагое грашовае адшкадаванне. Усталяваная юрыдычна норма выплаты была настолькі сталая, грунтоўная, што і пры палях працягвалі выплачваць Шымановым штотысяці немалую так званую «амарытуру». Пры такіх умовах лацвей было пазасталым дзесяцім машыністам даваць рады і на невялікай гаспадарцы. Самую малодшую і, як аказалася, доўгажыхарку роду Вольгу аддавалі замуж ужо без бацькі, у сваёй вёсцы за Грышку Будвіса. Малодшы Грышка брат Валодзя, як і шмат хто з вётхавічан ды жыхароў суседніх вёсак у тыя часы, сышоў у савецкую Расію. Дзяліць бацькаўскі надзел зямлі не трэба было, і Волька сталася ў Будвісаў гаспадарніцай. Брат Іван ды незамужняя сястра Ліза, якія заставаліся дома, не пакідалі малодшую без апекі. Толькі выбраўся з пялянёнак Вольчын першынец Міколка, забралі да сябе. Хлопчык гадаваўся, рос у цёлкі і дзядзькі, які не спяшаўся ажаніцца. Прыйгледала за ўнукам, адзінкім даступным ёй, бо другія былі недзе далёка ў свеце, за мяжой, і бабуля Софія. Хлапчаніці было вольна і ўежна ў Шымановых, рос любімчыкам і пестуном. Раіса, што нарадзілася ў Вольгу з Грышкам на два гады пазней, трymалася пры бацьках, у Будвісаў.

1939 г. Вайна

Не паспелі Вольчыны ды Грышкавы дзеци падняцца на ногі, як 12 верасня 1939-га пачалася польска-німецкая вайна. Наогул, што вайна не за гарамі, а з дня на дзень грымне, людзі ведалі, казалі пра тое між сабой. Былі на гэта прыкметы і лакальнага характару. На пачатку лета 1939-га нейкі аддзелы Войска Польскага адбывалі манеўры ў Залескай ваколіцы. У нас на гумнішчы дымілася кухня. І жаўнеры, яны мясціліся ў гумнах, на знак пабудкі раніцай беглі ці то на зарадку, ці то на малітву. Мне, пяцігадовому, цяжка было ў тым разобрацца. Днём недзе ў кутнім полі, за жытамі стракатаў кулямёт. Аднаго надвячорка, калі бацька з Аляксеем Яцэвічам лавілі на рэчцы сеткаю рыбу, далекавата дзесь загрымела, забухала. Ляксей, помніца, высакаваты, смуглы ды ўсмешлівы мужчына, пачуўшы тое, казаў: «Гітлер грыміц!..»

І такі месяцы праз два-трэй ён загрыміў. Спачатку далёка адсюль, над Варшавай. Але рэха тое ўраз дакацілася і да нас. Мужчыны атрымалі позвы ў войска. Праўда, не ўсе. Спачатку мабілізавалі тых, хто меў прызыўныя карткі з сінім паласой. Першымі забралі майго бацьку і Будвісавага Грышку. Праз дваццаць з лішкам месяцаў, прайшоўшы толькі подступы да фронту і палон, бацька прыйшоў дахаты, як казалі, цэлы і здаровы. Грышка, які служыў у кавалеры, з той кароткай вайны не вярнуўся. Цяжкавата было польскай кавалеріі супрацьстаяць механізаванай армадзе вермахту. Тым больш, што на ту шчасную-няшчасную Польшчу пад послух «*bolszewiki ida, pat na rotos*», пра гэта загадваў бацька, насоўвалася не меншая армада з усходу. Уладнія рэжымы ў нас калейдас-капічна мяняліся. Палякаў на паўтара гады заступілі Саветы, іх змянілі немцы, што праз трэћі гады былі выгнаны Савецкай Арміяй. У трыццаць трэћі гады застаўшыся ўдвой, Волька Будвісіха, як іншыя жанкі, давала сабе рады з гаспадаркай. Ішла за плугам і касой, балазе хатнюю работу магла пакінуць на незамужнюю мужаву сястру, залвіцу Надзю.

Залессе. Капліца 19 ст.

Залессе. Камень «Ценам Касцюшкі»

Залессе. Пахаванне рускіх салдат. 1915 г.

Залессе. Сядзіба

Залессе. Краявід

Пасля вайны

У верасні 1944-га мы вярнуліся ў сваю школу на станцыі Залессе, адкуль немцы былі нас выселілі на пачатку вайны. Будынак школы, абнёшы яго зрубам з сасновых бярвенняў (гародняй) і запоўнішы міжсценак пяском, яны ператварылі ў абаронны пункт. Як немцы ўцякалі, а ўцякалі яны, падціснутыя 3-м Беларускім фронтам, без шапак, мы смела насліся па той гародні ля школы. Пазней пасельна ўдзельнічалі ў разборцы тых умацаванняў, вызвалялі ад іх сваю школу-святыню. Пасля научання ў галерні палаца Агінскага, дзе зімой было холадна, а выходзіць і ўваходзіць трэба было праз акно, мы вярнуліся ў прасторыя светлыя класы, і гэта было радасна і шчасна. З Колем Будвісам мы апінуліся ў адным класе, хоць ён быў старэйшы за мяне і шоў на клас раней. Тых, хто быў перайшоўшы ў пяты і вышэй — у шосты, сёмы, адсадзілі на клас назад. Пэўна, з прычыны таго, што вучобу пад акупацый палічылі «няякаснай».

Праўда, настаўнікі ўсе, ці без мала ўсе, былі тыя самыя, што і раней, мясцовыя. Толькі праз нейкі час з'явілася адна новенькая. Невысокая, складненская, зграбная на імя Анна Паўлаўна. Накінуўшы на плечы прыгожую пуховую хустку, яна рассказала нам усё пра вайну, якая гримела цяпер ужо далёка ад нас на заходзе. Распавядала найболей пра Зою Касмадзям'янскую, Аляксандра Матросава, і было тое, пэўна, ёй цікава. Піянержактая, а менавіта ў гэтай ролі выступала ў нас Анна Паўлаўна, парэкамендавала нам выпісаць «Піонерскую правду». Газета ўжо выходзіла ў каліровым афармленні і некаторыя нумары яе мне святочна запомніліся. Асацырующа з колерам, у якім выходзілі. Апавяданне «Маленькая францужанка» — з жоўтым. Стосаракавыя ўгодкі народзіна Гогаля — з веснавым, ружовым. Згадваючу ў якім часцінкі тагачаснага падлетковага настрою.

Камсамолец, беспартыйны

Аднаго разу, ужо ў нейкім наступным годзе, Анна Паўлаўна прапанавала нам перайсці з піянеру ў камсамол. Я меў тады 13 гадоў. Да статутнага ўзросту прыёму ў камсамол не

хапала паўгода. Але мяне, як энтузіяста новай ідэі, прымалі авансава — пад будучы выраст. Тым больш, што Залескай школе ўжо, канешне, трэба было мець камсамольскую арганізацыю, а вучні не надта спішаліся запісвацца. Нас са мной, непаўналетнім, набіралася недзе толькі ні то пяць, ні то сем. Так што мая кандыдатура нешта важыла, можа і вырашала ў той сітуацыі. Анна Паўлаўна намякала, што калі райком зацвердзіць, то і сакратаром нашай ячайкі, пэўна, мне быць.

Ці чуў нешта накшталт гордасці за сваё маленъка ўзвышэнне, па праўдзе кажучы, не памятаю. Проста дзеялася ўсё тое, што называецца, стыхійна. Гэтым разам ніхто іншы, а менавіта цётка Волька паспрабавала перасцерагчы, астудзіць мой камсамольскі парыў. Яна чамусыці вырашыла проста і непасрэдна скарэкіраваць мой жыццёвы выбар. Відаць, ад сына ці можа ад самой Анны Паўлаўны, якая кватараўала ў яе, яна даведалася пра маё паступление ў камсамольцы і, спаткаўшы мяне на дарозе са школы, спыталася:

— То заўтра і ты паедзеш у Смургон?

Якраз назаўтра-такі Анна Паўлаўна мелася везці нас у райком камсамола на прыём. Не паспей ў яшчэ нешта сказаць, як вочы цёткі Волька, насмешлівія, добрыя, пасуравелі, і яна працмовіла досьць жорстка: «Чаго ты

Ды як бы выжыў ён на прызначанай яму Богам зямлі, калі б не меў у свядомасці як запавет: «Паміраць збірайся, а жыта сей». Як патрапіў бы выстаяць, застаца самім сабой на скразняках шляхоў-скрыжаванняў

гнілая, якую пні і разваліца, а жалезабетонная. Душой сышоў у класічную літаратуру, музыку, выяўленчае мастацтва.

У Волькі Будвісіхі была свая жыццёвая практика. Яна без мужыка падняла на ногі дзяцей. Аддала замуж за судзейскага работніка дачку Раю. Мікалай пры дапамозе старэйшага брата ў Мінску вывучыла на слесара. Вучыла б і ў інстытуце, ды сын за навукай не гнаўся. Пасля сямігодкі заспяшаўся ў слясарных майстэрні да дзядзькі. Цяпер ужо быў жанаты. Адным словам, дзеці былі ўпараткованы, жылі кожны сваім асобным домам. Волька па-ранейшаму ішла і ішла за рознай работай. Яно ўжо можна было б у грамадзе выбраць і нешта лягчэйша. Але ці яна выбірала. Проста мерна, няспешліва, такое было ў яе натуры, яна ішла і ішла кожны дзень. Пагатоў працаўалі ўжо не за адны палачки ў табелі, працадзень набыў з часам нейкую вартасць.

Менталітэт

...Гэтым разам мы сустрэліся на фоне распаласаванага мелі-ратарамі рэчышча нашай вётхайскай рэчкі. Рачное ложа было ўзрыта магутнымі агрэгатамі: гарой ляжаў наварочаны жвір, скібіны лугавога чарназёму. Мне шкада было рэчкі дзяцінства. Нырэц вясною разліваўся шырока — ад поля да пагоркаў на другі

прэшся першым? Паспееш яшчэ з козамі на торг, дурань! Ашаломлены нечаканай атэстациі свайго шчырага памкнення, я не мог нічым парыраваць. Ды і ці трэба было тое рабіць.

У другі раз быціны ўрок цётка Волька спрабавала даць мне гадоў праз дзесяць. Натуральна, быў я ўжо не колішнім неапёраным юнцом, хоць дасягнуў вельмі няшмат. Праўда, паспей крху прыгледзеца да жыцця. Не сказаць, што ўжо ўразумеў глыбінную сутнасць Сістэмы, але фальш асобных праяваў яе, казённы дух адчуў востра, балоча. Адчуў — сцяна, але не

бок рэчкі. Станавіўся вялікай ракой. Першай адразу па спадзе вады ўздоўж рэчкі пачынала залаціцца лоташ. Да касьбы паабапал рэчышча буяла ў пояс разнатраўе. Паўз сцежку, як падымашца на пагорак Шыманавай дзялянкі, сярод рабінкі, бабку, смолак, конскага мыла праглядалі сінія касачы. Летам на рэчцы было нам сапраўднае раздолле.

На Барановым у глыбакаватай трохкунтай затоцы мы, дзяцята, аблюбавалі сабе купальню. Купаліся па разоў дзесяць на дзень. На рачных жвірystых перакатах наспраць Баўтруковай лазні, ды ці толькі там, лавіліся цёмна-

пінныя сліжы і святлейшыя, у кропінку, келбы. Дзе кошыкам, а дзе і проста рукамі. У студэнцкія гады вечарамі вясной у старых вербах, старадревінах-вольхах ды чаромховых засенях над берагамі Нырца стаяла нямоўчая салаўіна пераклічка. Шчымлівай хвайлі падступалася яна да юначага сэрца.

Я спытаўся ў цёткі Волькі,

Разам з іншымі народамі перажыў вялікую Утопію і захаваў існасць, душу, этнічнае аблічча. Выстаяў, выжыў наш народ

гледзячы на знішчаную рэчку, як ёй гэтыя перамены. Жанчына чамусы ухілілася ад прамога адказу. Сказала адно: «На нешта ж ім трэба гэта, мусіць...» Я тады таксама не мог адказаць навошта. Але душа здзеку з рэчкі не прымала.

— Ну як жывеш? — пацікаўляса цётка Волька.

Хваліца мне не было вельмі чым. Скончыў, праўда, ужо універсітэт, працаўаў малодшым навуковым супрацоўнікам у акадэмічным інстытуце. Быў пры сціплым заробку. Яшчэ не паспей ажаніцца. Паслухаўшы крху мяне, зямлячка нечакана спытала: «У партыю ўступіў?» Пачуўшы, што не, рэзюміравала аднаслюна: «Ну і дурань...» Сказала тое з усмешкай. А неўзабаве ўжо калыхалася сваёй мернай хадою на сцежцы да вёскі.

У абедвух выпадках парад, даваных мне, зычлівую, але пэўную ў сабе жанчыну прости бягтэжыла мая непрактичнасць. Толькі зусім не заўважала яна, сціплая рабачайка з самавітага роду Шыманоў, што крэтыэрі маёй непрактичнасці абодва разы ў яе былі неаднолькавыя. Можа, зусім розныя. Але я адразу не прыдаў тamu ніякага значэння.

Захаваць душу

Распавядаючы пра сваю стающую зямлячку ды ёе жорсткую атэстацию майго наіву, не думаў напрасткі судносіць расказанае зментальнасцю беларуса. А б ім якраз сёння не аднакроць заходзіць гаворка, і тое, мабыць, не выпадкова. «Талерантны, скрытны, хітраты, добры, цярпівы», — далёка не ўсе азначэнні беларускага этнічнага характеристу.

Тым часам многае сам пра сябе беларус сказаў-расказаў у

сваіх прыказках, прымаўках, мудраслоўі. Ды не толькі ў іх, афарыстычна, а і ў вялізным пласце абрадавай паэзіі і казачным эпасе. «Пана вешаць вядуць, а ты перад ім шапку здымі». На ўсякі выпадак, вядома: раптам сарвецца. І ўжо зусім акрэслена, недвухсэнсоўна: «На чыім возе едзеш, таму песні спявай», «Жыццё пражыць — не

поле перайсці», «Падманам свет пройдзеш, але назад не вернешся».

Ды як бы выжыў ён на прызнанай яму Богам зямлі, калі не меў у свядомасці як запавет: «Паміраць збірайся, а жыта сей». Як патрапіў бы выстаяць, застаца самім сабой на скразняках шляхоў-скрыжаванняў з Еўропы ў Азію, з поўначы на поўдзень, калі не раз у гісторыі пастаўлены быў на мяжу фізічнага выжывання?

І пасля паходу з дымам пажару аж да Вільні «цішайшага» князя-цара Аляксея Міхайлавіча, калі засталася траціна беларусаў.

І пасля сталінскіх зачыстак, калі беларуская інтэлігенцыя была вырублена фактычна пад корань, а сялянства — заможны, папросту руплівы земляроб — адчужанае ад уласнай зямлі і тысячамі тысяч выкінутае на поўнач, у Котлас ды Сібір.

І ў агні апошніх вайны, калі сотні соцень беларускіх вёсак разам з іх жыхарамі гітлерскімі карнікамі былі абернуты ў пякельнае полымя, а ўся Беларусь не далічылася кожнага чацвёртага.

І ўж якасць фантасмагорыя, не інчай, калі на парозе ХХI стагоддзя нейкім ліхамцам заманулася адніць у цэлага народа яго душу, мову, нават імя.

Разам з іншымі народамі перажыў вялікую Утопію і захаваў існасць, душу, этнічнае аблічча. Выстаяў, выжыў наш народ і вачыма маладога пакалення глядзіць у будучыні з верай, адказна, годна.

Жыцьме гаспадаром у сваім уласным беларускім Доме, як народы-суседзі, дбаючы пра агульнае грамадскае Дабро і пра чалавека ў асобку, бо кожны чалавек — цэлы свет.

ПОВЯЗЬ ЧАСОЙ

► НАРОД

Легенды Пастаўшчыны

Збегам розных, найчасцей трагічных абставін, наша гісторыя здавалася бедной на падзеі, на выбітных дзеячаў, на легенды, міфы і паданні. Нейкае бляклае адлюстрыванне, ускрайкавая праява ці то польскай, ці то рускай гісторыі, запазычаных паданняй. Але высілкамі рупліўцаў, асветнікаў, патрыётаў Беларусі, з пакалення ў пакаленне, з перападамі, перапынкамі, пад пагрозай бізуна і спакусай перніка, аднаўляліся ўсё новыя і новыя старонкі мінуўшчыны, самабытнай культуры Беларусі. Якое ж багацце, якое разнастайнасць...

І мы вырашылі зрабіць свой пасільны ўнёсак у агульную справу беларускага адраджэння: зварнуліся да краязнаўцаў з просьбай падзяліцца з намі для публікацыі на старонках штотыднёвіка «Новы час» легендамі, міфамі і паданнямі, што захаваліся ў памяці тутэйшага люду. Таксама здаўна вядома, што пры адсутнасці ў свядомасці сучаснікаў напоўненага зместам старога часу не прыходзіць час новы. Наступае ліхалецце, зместам якога могуць быць толькі міфы, што спараджаюць сон розуму. У першым нумары газеты мы надрукавалі адзін з міфаў Панямоння. Працягваем нашу задуму, друкуем дзве легенды Пастаўшчыны.

Пра Дзяўчую затоку камайскага возера

Гэта гісторыя адбылася яшчэ пры цары. Працавалі ў мясцовага пана парабкамі маладыя хлопец з дзяўчынай. І такое каханне ў іх паміж сабой было, што людзі нават прымаўкі жартавалівыя пра іх складалі. Кажуць, і дня не маглі адзін без аднаго пражыць. І ўсё б было добра, справа ішла да вяселля, калі б не мясцовы пан, іх гаспадар. Маладосць і прыгажосць дзяўчыны спакусілі пана на злачынства.

У той час па нашаму краю бадзялася нямала беглых з катаргі непрытульных расейцаў. Яны, як цыганы, доўга не ўседжавалі на адным месцы, бо ім узяць чужое, абрааваць або забіць чалавека было што раз плюнуць. Вось з двумя такімі бандытамі і згаварыўся пан, каб разлучыць закаханых.

Па агульнай змове з бандытамі, адправіў пан парабка аж у Лынтупы прадаць цяля. Усё было прадугледжана, каб нішто і ніхто не перашкодзілі бандытам. Пакуль хлопец дабраўся ў далёкае мястечка, пакуль змог прадаць худое цяля з панскага статку, дык скончыўся пан, каб разлучыць закаханых.

На зваротным шляху ўжо пасля Радуты хлопца ахінула щёмная восенская ноч. Імглі дождик. У цемры і цішыні гэтай непрагляднай ночы ўсё жывое паҳавалася ад вільгаці і холаду. Толькі чаўканне па набрынілай ад вады дарозе лапцяў адзінокага падарожніка гулка адгукалася ў цыгучым густым паветры.

Мусіць, лепшага часу дзеля злачынцаў і не прыдумаеш. Так і адбылося, як задумалі пан і бандыты. Над другі дзень знайшлі таго парабка недалёка ад Лодасей на дарозе забітым і абрааваным.

Немагчыма перадаць, як гравала пра свайго каханага яго

дзяўчына. Людзі самі, гледзячы на яе, лілі горкія слёзы. А крывадушны пан не пасаромеўся прыйсці ў хату бацькоў дзяўчыны. Бацькам сказаў, што вельмі ўзрушены горам дзяўчыны, што шкадуе яе і, каб паменшиць яе гора, забірае іх дачку да сябе ў палац.

Зашчамлі ў нядобрым прадчуванні сэрцы бацькоў, ды што з панам зробіш. Пры цары кожны пан у сваіх уладаннях быў і царом, і богам, не тое што ў старажытныя вольныя часы. Калі ж дзяўчына апынулася ў поўнай яго ўладзе, пан пачаў дамагацца яе цела. У панскім палацы не было каму заступіцца за бедную парабчанку. Не дабром, дык сілай узяў бы яе пан. Таму і сказала дзяўчына свайму кату, што як усе заснучы, сама прыйдзе ў ложак да яго.

Але дарэмна чакаў яе пан усю ноц. Дзяўчына, як усе ляглі спаць, патаемна вылезла ў акно і пабегла да берага Камайскага возера, дзе раней сустракалася са сваім каханым. Доўга плакала яна там пра сваё каханне, пра сваю гаротную долю. А пасля ўстала і са словамі: «Калі не ты, мой любы, дык ніхто мяне не возьме!» — кінулася ў чорную студзённую воду возера.

З той пары і заветца гэта месца Дзяўчай затокай. Людзі кажуць, што і зараз у поўніночы даносіцца звады стогны парабчанкі. Ікалі хто пачуе гэты стогн, хутка развітаецца сваім каханым і каханай.

Ніколі б не паверыў у гэтыя забабоны, каб сам, на свае вушы не пачуў гэты стогн. Неяк вяртаўся я пасля поўначы з танцаў дахаты, з Камаяў у Мягуны. Ішоў напрасткі, на Трапашавічы, якраз ля берага гэтага возера.

Ля Дзяўчай затокі мінуў рэчку і раптам пачуў стогн. Спачатку не зразумеў, падумаў, што сапраўды нехта стогне. Агледзеўся. Поўны месяц, светла, як у дзень, усё бачна. Гляджу, навокал нікога няма,

а стогн ідзе з самай вады. Адразу прыйшла на памяць гэта легенда, што калісьці дзед мой расказваў. Валасы ў мяне дыбам, мароз па скуры пайшоў. Даўся я тады наўцёкі, не памятаю, як у хаце апынуўся. Да раніцы адышыці не мог. І сапраўды, як людзі і казалі, пасля гэтага выпадку развітаеся я са сваёй каханай. Адно добра, што хоць жыве ўсе засталіся. Усё ж такі нешта такое ёсць у свеце.

Пра мокры камень з Цыганскага балота

Ёсць паміж вёскамі Сурвілішкі і Дзяўгуты лес, які называюць Цыганскім балотам. Калісьці, кажуць людзі, у даўнія часы стаяў у гэтым месцы цыганскі табар. І была ў гэтым табары маладая цыганка Зіта, дачка цыганскага барона.

Ніхто з маладых дзяўчат у табары і наваколі не мог паспрачацца з ёй у прыгажосці, песнях і танцы. Казалі, як заспывае Зіта, нават птушкі сціхалі, каб паслуছаць яе цудоўныя голас. А як закруціца ў віхуры танца, машкара і камары нерухома павісалі ў паветры, зачарованыя яе рухамі.

Неяк Марцін, сын мясцовага селяніна, вяртаўся пасля касьбы да хаты. Здалёк ён пачуў песню. Цудоўны, незямны голас даносіцца з невялікага лаптка лесу на ўскрайку жытнёвага поля. Тужлівая нетутэйшая мелодыя струменілася над зеленавата-пажоўктым махровым дываном адкрасаваўшага жытва, павольна запаўзала ў душу, браала за сэрца. Хлопец, не помнічы сябе, падаўся на гэты чароўны голас. Ужо ў ляску ён разгарнуў густую ярка-зялёную заслону маладога дубняку, і замёр...

Пасярэдзіне невялікай паляны на вялікім камяні паўляжыць і співае непаўторнай прыгажосці дзяўчына. Вочы яе, прыкрытыя щымі, вуалем вейкаў, ярка-ру-

жовыя пляўсткі вуснаў, поўныя грудзі, якія ў такт мелодыі то павольна апускаліся, то раптам узляталі ў вышыню, выказвалі неўтайманую асалоду жадання яшчэ неспазнанага кахання. Калі ж закончылася песня, і погляды маладых людзей супрэліся, гэтае доўгачаканае каханне ўварвалася ў іх сэрцы хвалій не бачанай моць пачуцца.

З таго часу не было і дня, каб не сустракаліся закаханыя ля гэтага камню. Але не схавалася гэта каханне ад уважлівага позірку мясцовых людзей ды цыганскага табара. Суровыя законы былі ў нашых праўдак, але не ў якія парадкі яны не ішлі да статутаў цыганскіх. Не маглі ў той час аб'яднацца ў шлюбе хрысціянін з цыганкай.

Загадалі бацькі Марціну не сустракацца з цыганкай. А бацька Зіты, цыганскі барон, пры ўсім табары пакляўся зарубіць сваю родную дачку і ўсе каханага, калі яшчэ хоць раз яны сустрэнутьца.

Толькі моцнае каханне і вольны цыганскі дух Зіты не маглі змірzyćца з забаронай. Пагаемна паслала яна да Марціна свайго малодшага брата. І праз яго згаварыліся маладыя ўцічы. Але ў вёсцы на цыганёнка звярнуў ўвагу і прасачыў за ім. Калі Марцін казаў хлопчыку, каб перадаў Зіце, што ў поўнач будзе чакаць я еля каменю, іх падслухалі і далажылі бацькам Марціна ды цыганскому барону. Каб не змаглі збегчы, маладыя адразу зачынілі. Марціна — у вёсцы, у хаце, а Зіту — у табары, у кійтцы.

Малодшы брат Зіты вельмі любіў свою сястру і жадаў ёй толькі щасціцца. Таму, як сцімнела, хлопчык дапамог маладым збегчы.

Зіту ў табары хутка хапіліся і кінуліся на ўзгадагон. Маладыя толькі і паспелі моцна абняцца ля свайго каменю, як іх абкружылі цыганы з табара Зіты. Вярхом на ўзмыленым кані з кола цыган

да закаханых пад'ехаў цыганскі барон. У чорных вачах яго адлюстроўваўся агонь паходняў, па перакошанаму ад злосці твару бегалі цёмныя цені.

— Адрачыцесь! — грымнуў над маладымі яго рэзкі голас.

— Ніколі! — як прадсмартны стогн, у адзін голас вырвалася з грудзей Марціна і Зіты.

— Перад тварамі смерці, апошні раз прашу! Адрачыцесь! — у ростычы закрычаў барон.

Маладыя нічога не адказалі, толькі яшчэ мацней прыцінуліся адзін да аднаго. Адразу паніклі магутныя плечы барона. Абвёў ён цяжкім поглядам сваіх цыган і са слязамі на вачах прамовіў:

— Не магу парушыць я статутаў цыганскіх і сваёй клятвы. Не ўмей уладзе злучыць шлюбам зямнымі сваю любую дачку і гэтага хлопца.

Пасля, адварнуўшыся да Марціна і Зіты, дадаў:

— Дзеці мае, нізка схіляю я сваю галаву перад вашай мужніццю і перад вашым каханнем. Бласлаўляю вас на шлюб нябесны. Хай злучыць вас гарачая кроў і вечнасць.

І з гэтымі словамі выхапіў шаблю ды адными ударами засек абодвух, пасля саскочыў з кані і сам упаў на целы Марціна і Зіты.

Калі людзі падышлі, каб пахаваць памерльых, барон таксама не дыхаў, толькі па старэчаму ўжо застыламу твару яшчэ цяклі два струменьчыка слёзы.

Пасля гэтага, людзі кажуць, што камень, які быў сведкам усіх гэтых трагічных падзеяў, пачаў плакаць. Таму і назвалі яго Мокры камень. А іншыя сцвярджаюць, што душа цыганскага барона перайшла ў гэтых камені. Да цяперашняга часу ляжыць гэты камень ва ўрочышчы Цыганскага балота. Нават зімой снегу на ім не бывае, а летам і ў самую вялікую спёку не перасыхаюць на ім слёзы.